

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Daňové ráje
Tax paradises

DP - PE - KFÚ - 2002 21

Jméno a příjmení: Bc. Jana Ledvinová
Vedoucí práce: Dr. Ing. Olga Hasprová, KFÚ
Konzultant: Ing. Rostislav Černý, KFÚ
Počet stran: 66 Počet příloh: 0
Datum odevzdání: 23. května 2002

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro

Janu Ledvinovou

obor č. 6208 T

Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisů určuje tuto diplomovou práci:

Název tématu:

Daňové ráje

Pokyny pro vypracování:

1. Daňová soustava ČR
2. Charakteristika daňových rájů
3. Přehled a srovnání zemí daňových rájů
4. Využití daňových rájů v ČR

Rozsah grafických prací:

50 - 60 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

- Velo, L.: Daňové ráje světa. Rebo Productions, Praha 1997
- Leservoisier, L.: Daňové ráje. HZ, Praha 1996
- Wotava, M.: Daňové ráje. British Royal Crown Trust 1997
- Daňové zákony ČR v plném znění
- Kubátová, K.: Daňová politika. Codex Bohemia, Praha 1997
- Vančurová, A.: Daňový systém ČR. VOX, Praha 1997

Vedoucí diplomové práce: Dr. Ing. Olga Hasprová

Konzultant: Ing. Monika Händelová, Ing. Rostislav Černý

Termín zadání diplomové práce: 31. října 2001

Termín odevzdání diplomové práce: 24. května 2002

Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Ehleman, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo) a § 35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užití své diplomové práce či poskytnutí licence k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do její skutečné výše).

Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 23. května 2002

Jana Udvinová

Resumé

V diplomové práci jsem se zaměřila na daňové ráje a metody mezinárodního daňového plánování. Nejprve jsem provedla rozbor současné daňové soustavy České republiky pro srovnání výhod, které plynou tuzemským podnikatelským subjektům z daňových režimů jiných zemí. Dále jsem popsala metody mezinárodního daňového plánování a objasnila mechanismy, na kterých je fungování daňových rájů založeno.

V praktické části mé diplomové práce jsem analyzovala příčiny vzniku offshore center, důvody existence daňových rájů a vypracovala případovou studii, která zachycuje makroekonomické dopady v důsledku využití možnosti založení offshore společnosti v zemi s příznivým daňovým režimem.

V závěrečném hodnocení jsem navrhla možná řešení, jak zabránit mohutnému odlivu daňových základů a tedy i rozvoji daňových rájů.

Summary

In my thesis I concentrated on tax paradises and methods of an international tax planning. First, I analysed current tax system of the Czech Republic to compare the advantages resulting for Czech business subjects from foreign tax systems. Further, I described methods of the international tax planning and clarified a mechanism, on which the working of tax paradises is based.

In the practical part of my thesis I analysed causes of a rise of offshore centres, reasons for tax paradise existence and I worked up a case study, that expresses macroeconomic impacts in consequence of the utilization of a possibility to establish an offshore company in the country with the favourable tax system.

In the final valuation I suggested possible solutions, how to prevent from great outflow of tax bases and thus from an expansion of tax paradises.

Obsah

1. Úvod	9
2. Daňová soustava České republiky, její vývoj a popis	10
2.1 Historický vývoj daňové soustavy	10
2.1.1 Otrokářská společnost	11
2.1.2 Feudální společnost (5. – 8. stol.)	11
2.1.3 Liberalismus (1789 – 80.léta 19. stol.).....	13
2.1.4 Počátek moderní doby zdanění (konec 19. a počátek 20. stol.)	13
2.1.5 Období mezi dvěma světovými válkami	14
2.1.6 Daňová reforma v průběhu 80. let 20. stol. v tržních a centrálně plánovaných ekonomikách	14
2.2 Nová daňová soustava	17
2.2.1 Základní charakteristické rysy důchodových daní	19
2.2.2 Základní charakteristické rysy majetkových daní	22
2.2.3 Základní charakteristika nepřímých daní	24
3. Daňové ráje	26
3.1 Offshore jako mezinárodní daňové plánování	26
3.2 Motivy pro založení offshore společností	27
3.3 Způsoby využití metod mezinárodního daňového plánování	28
3.4 Charakteristika offshore společností	30
3.4.1 Typy a formy offshore společností	30
3.4.2 Struktury offshore společností	31
3.4.3 Legislativní požadavky offshore jurisdikce	32
3.5 Licencované offshore společnosti	34
3.5.1 Offshore banky	35
3.5.2 Offshore pojišťovny	35
3.5.3 Offshore trusty	36
4. Volba daňového ráje	37
4.1 Výběrová kritéria	37
4.2 Evropské daňové ráje	38
4.3 Karibské jurisdikce	41
4.4 Africké daňové oázy	43
4.5 Daňové ráje Střední Ameriky a USA	45

4.6 Offshore jurisdikce Asie	47
5. Daňové ráje z pohledu českého práva	48
5.1 Správa daní	48
5.2 Devizový zákon	48
5.3 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění	49
6. Využití daňových rájů subjekty České republiky	50
7. Zhodnocení	55
8. Závěr	64
Seznam literatury	66

Seznam použitých zkratek a symbolů

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
a. s.	akciová společnost
č.	číslo
IBC	mezinárodní obchodní společnost
např.	například
resp.	respektive
tzv.	tak zvaně

1. Úvod

Tématem mé diplomové práce jsou daňové ráje. Zadání jsem zpracovala nejen z důvodu, že jsem je shledala zajímavým, ale také proto, že daně jsou jedním z nejdůležitějších a nejdiskutovanějších témat současné vládní politiky. Výše daňových sazeb ovlivňují nejen daňové příjmy státního rozpočtu, ale také daňovou zátěž podnikatelských subjektů. Ta pro svoji výši motivuje čím dál tím více firem, ale i fyzických osob k daňové optimalizaci prostřednictvím daňových rájů.

Úvodem považuji za nezbytné zdůraznit, že daňové ráje a metody mezinárodního daňového plánování nespočívají v krácení daně z příjmů prostřednictvím fakturování fiktivních služeb nebo obchodování v cenách neodpovídajících tržním podmínkám. Právě naopak. Smyslem této práce je ukázat skutečný princip, na kterém jsou daňové ráje postaveny.

Výchozím bodem pro teoretickou část práce jsou daně, jejich charakteristika a vývoj až po současnou daňovou soustavu. Čtenář je v ní obeznámen s výší daňových sazeb, aby sám mohl posoudit, jaké výhody přinášejí českým podnikatelským subjektům daňové režimy jiných zemí. V dalších kapitolách této práce jsou popsány metody mezinárodního daňového plánování, definované jako plánovitě a cílené hledání odlišností jednotlivých daňových režimů v celé řadě zemí. Členskými zeměmi Evropské unie počínaje a klasickými daňovými ráji konče.

Praktická část je pak zaměřena na volbu daňového ráje, na výběrová kritéria pro založení offshore společností v daňových jurisdikcích, na legislativní požadavky daňových oáz, dále zkoumá pohled na daňové ráje z pohledu českého práva a v neposlední řadě podnikatelským subjektům České republiky přibližuje mechanismus fungování daňových rájů. Závěrem je zhodnocen dopad existence offshore společností na domácí ekonomiku a celkový přínos daňových rájů.

2. Daňová soustava České republiky, její vývoj a popis

2.1 Historický vývoj daňové soustavy

Celá tato práce je zaměřena na daňové ráje, na země, které zdaňují příjmy zde registrovaných společností velmi nízkou sazbou nebo je nezdaňují vůbec. Je tedy důležité nejprve vysvětlit, co je to daň a proč je nutné ji platit. Daň je povinná, zákonem stanovená platba, která tvoří běžný příjem veřejného rozpočtu. Jejím charakteristickým rysem je skutečnost, že splnění daňové povinnosti nezakládá nárok na žádné konkrétní plnění ze strany státu, např. na poskytování určitého množství veřejných statků. To znamená, že daň je neekvivalentní a nenávratná.

Svým charakterem plní daně funkci fiskální, redistribuční a stabilizační. Fiskální funkce spočívá v zabezpečování zdrojů k financování každoročně se opakujících výdajů na veřejné statky. Redistribuční funkce má za úkol snižovat rozdíly v důchodech a v celkovém bohatství jedinců. Stabilizační funkce zabezpečuje rovnováhu ekonomického vývoje pomocí vestavěných stabilizátorů a diskrétních daňových opatření (ovlivňování daňového výnosu pomocí vládních zásahů).

Daňové zákony tedy upravují, kdo je povinen odvádět daň, z čeho se daň vyměřuje, jak se daň vyměřuje, jak se daň odvádí a kdy. Ve většině zemí se vedle centrálních, celostátních daní vyskytují i místní daně, které jsou diferencovány podle jednotlivých samosprávných celků a pro něž centrum stanoví pouze základní rámec. V České republice je tvořen tento druh veřejných příjmů, resp. příjmů obcí tzv. místními poplatky.

V následujících kapitolách jsou stručně popsány proměny ve vývoji daní. První podoby daní byly charakteristické naturální povahou, nepravidelným výběrem, dobrovolným placením jako podpůrný zdroj veřejného rozpočtu. V současné době jsou daně povahy peněžní, dány pravidelným výběrem, povinné, vynutitelné a jsou rozhodujícím zdrojem veřejného

rozpočtu. U přímých daní se v důsledku vývojového trendu přešlo od majetkových daní a daně z hlavy k osobní důchodové dani, u nepřímých daní od akcizů a obrátových daní k dani z přidané hodnoty.

2.1.1 Otrokářská společnost

Dominujícími příjmy ve starověku byly výnosy z panovníkovu majetku tzv. domény a poplatky za propůjčení práv patřících výhradně panovníkovi. Mezi tyto poplatky nazývané regály patřily platby za právo těžby nerostů, v pozdějším období za právo vařit pivo, právo razit mince, právo k těžbě soli a za oprávnění zakládat trhy a vybírat poplatky za zboží tam prodávané.

Druhořadým zdrojem státní pokladny byly daně, potřebné zejména pro financování válek a potřeb krále. Charakteristické rysy těchto daní:

- ❖ naturální povaha (dobytěk, obilí)
- ❖ vybírány na základě daňového pachtu (licence od panovníka na právo vybírat daně)
- ❖ ve zdanění převažovaly především majetkové daně (např. z dobytka, z pozemků, domovní, z krbů), dále daně z hlavy, obrátové daně a akcizy

Ve starověku byly uplatňovány specifické druhy daní, zavedené v Římě králem Tullusem jako například:

♦ daň z otroka	♦ daň na narození
♦ daň za právo nosit tógu	♦ daň na úmrtí

2.1.2 Feudální společnost (5. – 8. stol.)

Období feudalismu z hlediska vývoje daní bylo možno rozdělit na 3 hlavní etapy: rané období, období rozkvětu a pozdní období.

V raném období feudalismu převažovaly daně válečné v podobě pátého, patnáctého nebo stého penízu, daně z hlavy, daně majetkové, cla, církevní desátky (desetina výnosu v naturáliích, placená panovníkem a šlechtou ve

prospěch církve) a akcízy. Akcízy jsou modernější formou některých regalů a měly 2 základní podoby:

- daň z prodeje – pod tímto termínem se rozuměla spotřební daň, neboť postihovala vybrané druhy spotřebních statků. V českých zemích se předměty akcízů velmi rychle střídaly, byly jimi nápoje, dobytek, ryby a královské posudné, vybírané z každého sudu piva.
- daň obchodová – postihovala právní převody zboží podle jeho ceny, pod tímto termínem se rozuměla daň z obratu.

Druhá etapa feudalismu, nazývaná rozkvetlým feudalismem, byla spjata s rozvojem společnosti a peněžního hospodářství. Daně procházely řadou změn:

- nabývaly peněžní podoby
- začala se uplatňovat daňová povinnost pro všechny členy společnosti
- feudální formu přímé daně představovaly kontribuce, které měly povahu daně z hlavy, daně z majetku nebo daně z hrubého výnosu
- vznikl feudální dualismus finanční moci, neboť panovník spravoval pouze nepřímé daně (akcízy a universální), přímé daně a kontribuce byly vybírány se souhlasem šlechty

V období rozkvětu byly vybírány kromě daně majetkové, výnosové a nepřímé, také daně specifické:

☐ daň z plnovousu	daň z komínů
☐ daň z paruk	daň z krbů
☐ daň z kočárů	daň z vykládání karet

Období pozdního feudalismu bylo typické oddělením hospodaření panovníka od hospodaření státu, zavedením prvních katastrů, které sloužily jako podklad pro stanovení základu majetkových daní a jejich kvalitnějšímu vyměření. I nadále přetrvávaly daně majetkové, výnosové, obrátové, z hlavy, daně nepřímé a akcízy. Panovník mohl zavést akcízy bez souhlasu stavu. Šlechta proti tomu neměla námitky, neboť nemusela zvyšovat přímé daně.

Zatížení akcízy se rozšiřovalo na další artikly jako máslo, maso, sýr, kupecké zboží a byly zvyšovány i sazby.

2.1.3 Liberalismus (1789 – 80.léta 19. stol.)

V období liberalismu se staly daně pravidelným, povinným a hlavním zdrojem příjmů veřejných rozpočtů. Ty se začaly sestavovat jako každoroční bilance státních příjmů a výdajů, pro kterou se ustálil název státní rozpočet. Došlo k uplatnění všeobecného zdanění, tzn. opustilo se od principu měření daňové povinnosti podle postavení a hodnoty poplatníka, a vznikaly tak z kontribucí a akcízů první ucelené daňové systémy přímých a nepřímých daní.

Přímé daně postihovaly občany podle jejich berní způsobilosti, přímo vyjádřené jejich majetkem nebo příjmem. Soustavu přímých daní tvořily výnosové daně a důchodové daně. Výnosové daně zahrnovaly pozemkovou daň a pozemkovou rentu. Důchodové daně byly zastoupeny daní ze mzdy a daní ze zisku. Zohledňovaly platební schopnost poplatníka, tzn. že daň závisela na takových okolnostech jako je stav, povolání, místo nebo počet vyživovaných osob.

2.1.4 Počátek moderní doby zdanění (konec 19. a počátek 20. stol.)

V zemích střední Evropy byly zavedeny první osobní důchodové daně. Jejich základem byl čistý důchod domácnosti, reagovaly tedy na sociální a rodinné poměry poplatníka. U nepřímých daní došlo k určitým úpravám. Spotřební daně se omezily na alkoholické nápoje, tabák, cukr, čaj, kakao a petrolej. Důležitým finančním zdrojem zůstaly cla, která byla významným prostředkem obchodní politiky.

Rakousko přišlo r. 1896 s daňovou reformou, která zahrnovala několik výnosových daní doplněných o osobní daň z příjmu. Každý příjem tak byl postižen dvakrát: nejdříve jednou z daní výnosových, podruhé osobní daní z příjmu. Ta postihovala jen fyzické osoby, základem byl čistý důchod domácnosti.

Součástí daňové soustavy byly nadále daň pozemková a daň domovní, která vycházela buď z nájemného, nebo z počtu obytných místností. Důležitým finančním zdrojem zůstaly cla, která byla i významným prostředkem obchodní politiky.

Zásadní otázkou se stalo rozdělení daňového břemene ve společnosti. Větší daňovou zátěž měly kapitálové příjmy než příjmy z práce. Tohoto sociálního aspektu bylo dosaženo progresivní sazbou na vysoké příjmy a aplikací nezdanitelného minima.

2.1.5 Období mezi dvěma světovými válkami

Charakteristickým rysem tohoto období bylo zvyšování daní, zavádění jednorázových dávek z majetku a nepřímých daní v podobě akcízů (na droždí, kypřicí prášek, žárovky apod.). Zavedení těchto daní vedlo koncem 1. světové války k získání prostředků na obnovu válkou zničeného hospodářství. Rozpočtové krytí tvořily především válečné daně a majetkové dávky, které byly vybírány zejména při neúnosném státním dluhu nebo v souvislosti s ozdravením měny.

Výnos přímých daní klesl s nástupem velké hospodářské krize. A tak pokles daňového výnosu byl kompenzován snižováním nezdanitelného minima a zavedením přírážek k již existujícím daním.

V důsledku přípravy na novou válku došlo ke zvýšení daňových sazeb a zavedení nových daní, např. branného příspěvku, daně z převodu statků a pracovních výkonů ve formě obrátové daně. Mimochodem obrátové daně byly v roce 1936 nejvýnosnějším státním příjmem rozpočtu.

2.1.6 Daňová reforma v průběhu 80. let 20. stol. v tržních a centrálně plánovaných ekonomikách

Daňová soustava dospěla v 80. letech pro všechny země Evropského společenství v evropský model struktury veřejných rozpočtů. Veřejné příjmy se rozdělily na příjmy daňové a nedaňové. Daňové příjmy se dále členily na

daně přímé a daně nepřímé. Blíže evropský model struktury příjmů veřejných rozpočtů zobrazuje následující schéma¹:

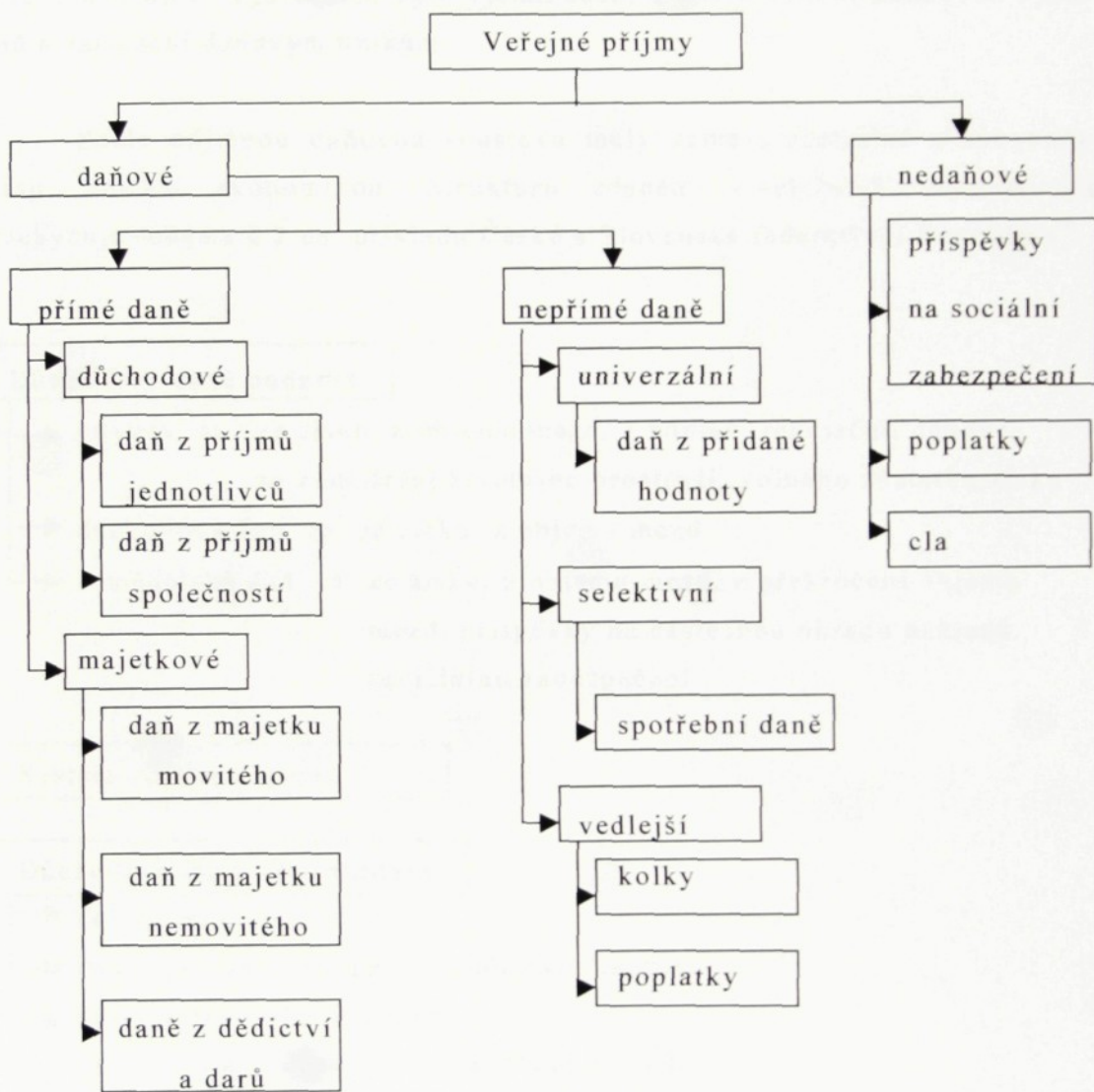

Schéma 1 – Struktura příjmů veřejných rozpočtů v tržních ekonomikách

Daňová reforma se soustředila na přímé důchodové daně. Snížil se počet daňových pásem, zvýšily se částky osobních odpočitatelných položek a vzrostlo nezdanitelné minimum. Došlo také ke snížení maximální sazby u daně z příjmů jednotlivců pod 70% a u důchodové daně podniků pod 50%. Rozšířila se daňová základna zrušením nebo omezením daňových slev, výjimek ze zdanění a odpočitatelných částek od základu daně.

¹ Svátková, S.: Bakalářské minimum z daní

Tím se zamezilo nepřehlednému systému, neboť jak některé odborné publikace uvádějí, ve Spojených státech amerických existovalo zhruba 350 tis. druhů úlev, narozdíl od Spolkové republiky Německo, kde bylo registrováno 113 druhů úlev. Výsledkem bylo zjednodušení, zpřehlednění daňových systémů a zamezení daňovým únikům.

Zcela odlišnou daňovou soustavu měly země s centrálně plánovanou, resp. netržní ekonomikou. Strukturu zdanění v netržních ekonomikách zachycuje schéma č.2 na příkladu České a Slovenské federativní Republiky².

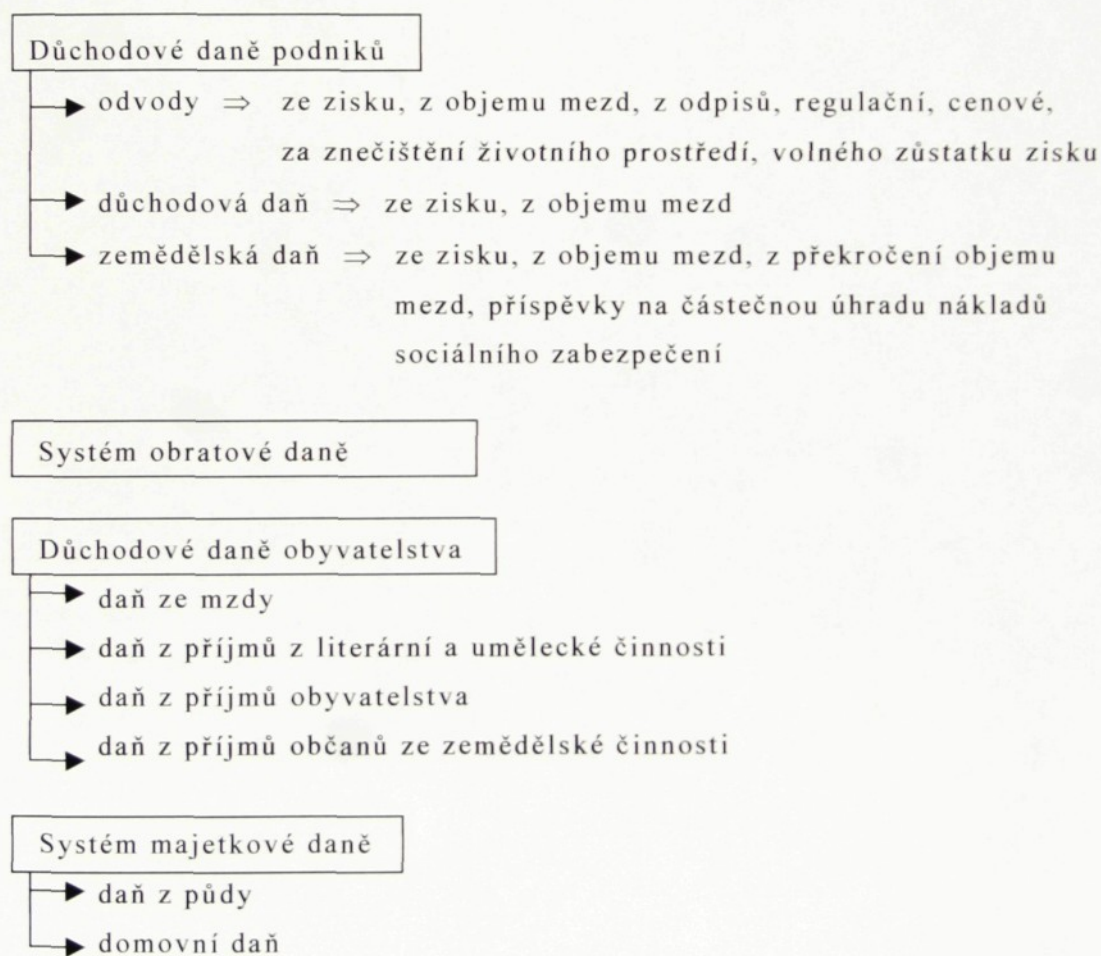

Schéma 2 - Struktura příjmů veřejných rozpočtů v netržních ekonomikách

² Svátková, S.: Bakalářské minimum z daní

V centrálně plánovaných ekonomikách plnily daně přerozdělovací funkci, neboť odčerpávaly volné finanční zdroje s následným zpětným přerozdělením formou dotací podle plánovaných potřeb. Míra daňové zátěže závisela na druhu zdroje (ze závislé činnosti, z podnikání), na formě vlastnictví (státní podnik, družstvo) a nebo na sektoru ekonomiky (průmysl, zemědělství). Nikoliv na výši daňového základu.

Daňový systém zcela postrádal spotřební daně a dělil se na dva základní proudy:

- zdanění podniků – důchodové daně podniků, obrátové daně
- daně placené obyvatelstvem – důchodové daně, majetkové daně

2.2 Nová daňová soustava

1. ledna 1993 byla zavedena v České republice nová daňová soustava, která postihuje příjmy peněžní i nepeněžní, konečnou spotřebu zboží a služeb a nemovitý majetek. Je sestavena tak, aby míra zdanění dopadala na daňové subjekty jednotným způsobem, bez ohledu na to, zda se jedná o fyzickou či právnickou osobu, bez ohledu na typ vlastnictví, či sektor ekonomiky.

V nové daňové soustavě se využívají přímé daně a zvyšuje se úloha nepřímých daní. Přímé daně zdaňují důchody a majetek. Důchodové daně zdaňují proměnlivý základ v čase, a proto jsou méně stabilním zdrojem veřejných rozpočtů.

Z hlediska daňového výnosu jsou velmi stabilním, i když objemově méně významným příjmem veřejných rozpočtů daně majetkové. Pro nepřímé daně je charakteristický rozdíl mezi daňovým poplatníkem, na kterého dopadá daňové břemeno v okamžiku nákupu zboží či služby, a plátcem daně, který daň odvádí do státního rozpočtu. V nové soustavě daní by podle zákona měly být i daně ekologické, zatím však nebyly navrženy a schváleny.

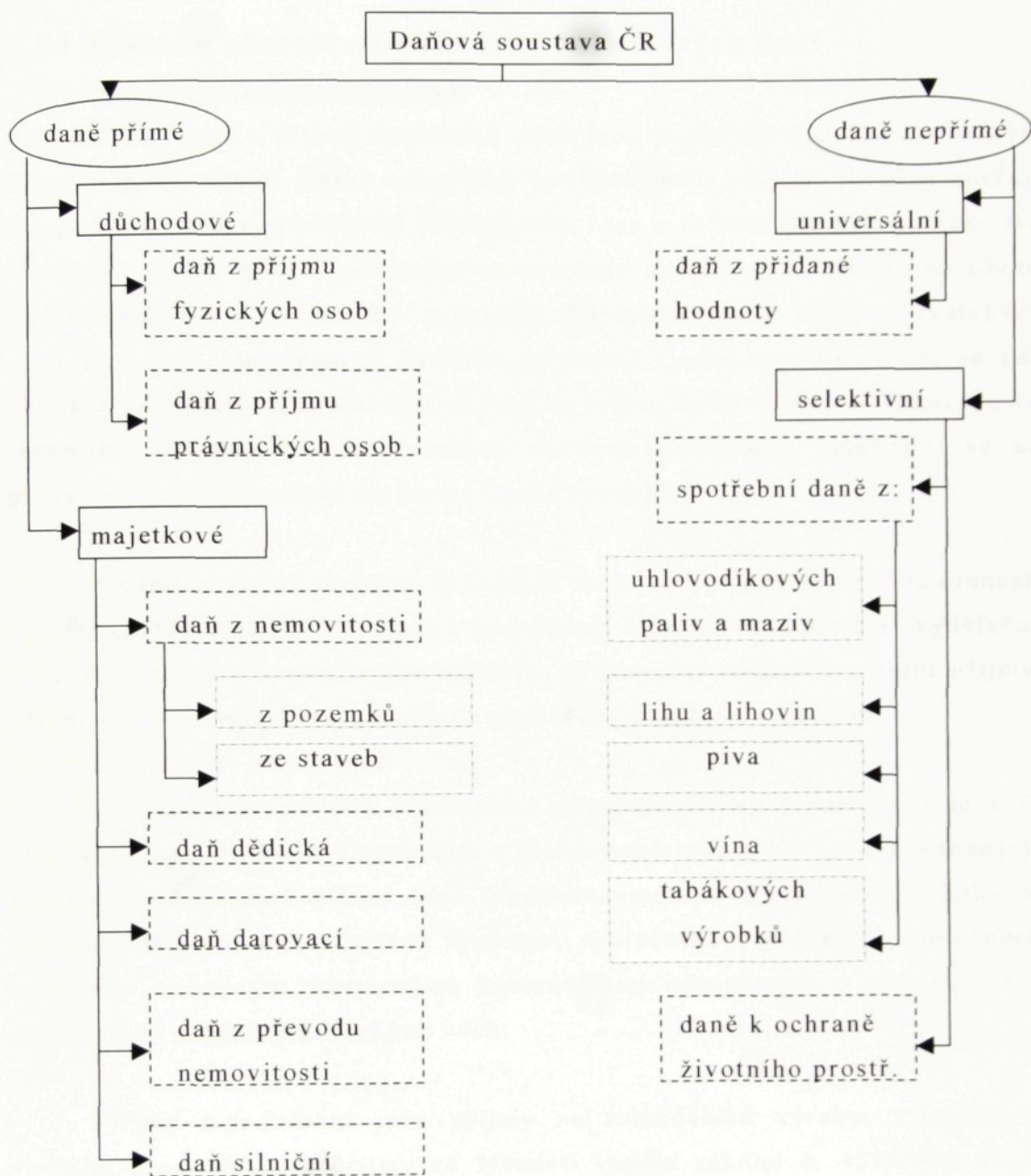

Schéma 3 – Daňová soustava v České republice platná od 1.1.1993

Schéma č. 3 znázorňuje novou daňovou soustavu České republiky, která byla schválená v rámci zákona č. 212/1992 Sb. o soustavě daní.

2.2.1 Základní charakteristické rysy důchodových daní

Daň z příjmu fyzických osob

Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob jsou podle zákona³ fyzické osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce a to souvisle nebo v několika obdobích. Jejich daňová povinnost se vztahuje na příjmy ze zdrojů na území České republiky i ze zdrojů v zahraničí. Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou i ti, kteří nemají bydliště na území České republiky, ani se zde obvykle nezdržují, a zahraniční experti u právnických osob na území České republiky. Ti mají pouze omezenou daňovou povinnost, vztahující se na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy. Příjmem se rozumí příjmy peněžní i nepeněžní dosažený i směnou.

Za příjem ze závislé činnosti se považují příjmy z poměru pracovně-právního, služebního a členského, v nichž poplatník daně (zaměstnanec) je povinen dbát příkazů plátce daně (zaměstnavatele). Za funkční požitky se považují příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným, komandistů komanditních společností a odměny členů statutárních orgánů právnických osob.

Příjmy z podnikání jsou příjmy ze zemědělské výroby, z lesního a vodního hospodářství⁴, příjmy ze živnosti (podle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání), příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů a podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku. Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti jsou:

⇒ příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví autorských práv, včetně práv příbuzných práv

³ Zákon č. 586/1992 Sb. České národní rady o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

autorskému (podle zákona č. 527/1991 Sb. o vynálezech a průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, dále zákona č. 247/1990 Sb. o dílech literárních, vědeckých a uměleckých) a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem

⇒ příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů

⇒ příjmy znalců a tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů a rozhodců za činnost podle zvláštních předpisů

Za příjmy z kapitálového majetku se považují podíly na zisku, úroky a ostatní výnosy z cenných papírů nebo účastí na společnostech s ručeným omezením a komanditních společnostech, podíly na zisku a obdobná plnění z členství v družstvech, podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání, úroky výhry a jiné výnosy z vkladu na vkladních knížkách, na vkladovém účtu, výnosy z vkladních listů, ze směnek a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček. Na většinu příjmů z kapitálového majetku se vztahuje zvláštní daňová sazba. V takovém případě se daň považuje za daň konečnou a je odváděna do státního rozpočtu.

Za příjmy z pronájmu jsou považovány příjmy z pronájmu nemovitostí, bytů nebo jejich částí a dále příjmy z pronájmu movitých věcí, kromě příležitostného pronájmu.

Příjmy, které nelze zařadit do předchozích skupin a zvyšují majetek fyzických osob, se označují jako ostatní příjmy. Mezi tyto příjmy patří především příjmy z příležitostných činností, z převodu vlastních movitých a nemovitých věcí, z prodeje cenných papírů, příjmy ze zděděných práv autorských a průmyslových, výhry v loteriích a sázkách, příjmy z veřejných soutěží a další.

⁴ podle § 12 zák. č. 105/1990 Sb. o soukromém podnikání občanů ve znění zákona č. 219/1991 Sb. a jeho pozdějších novel

Postup při výpočtu daně z příjmu fyzických osob

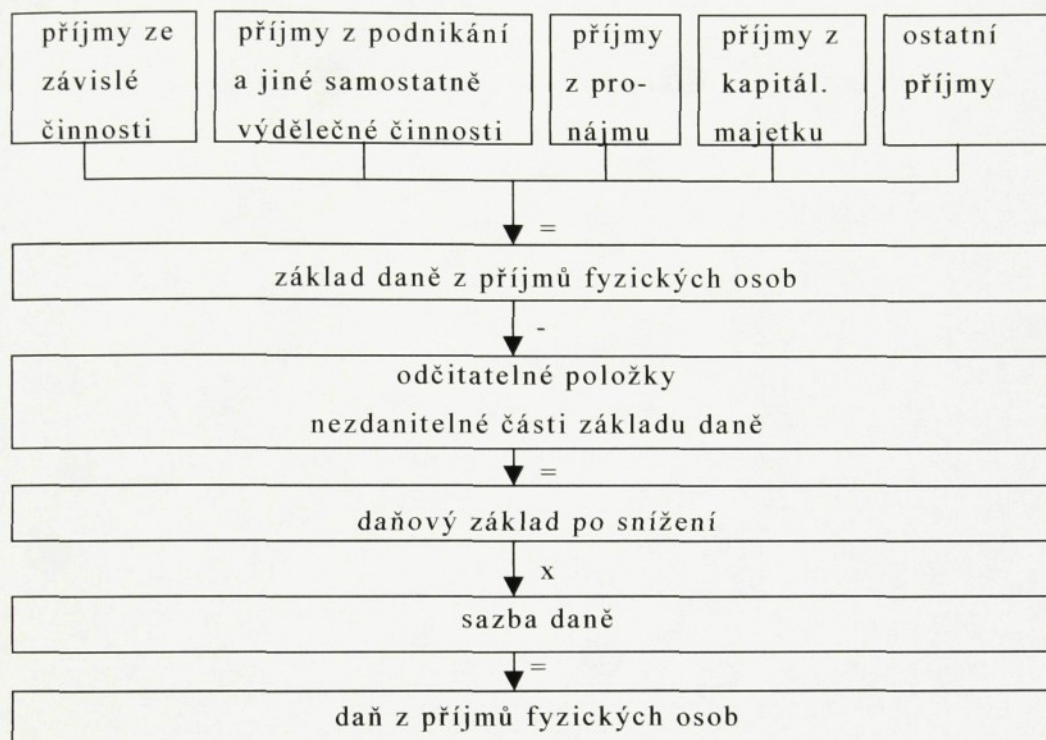

Schéma 4 - Základní schéma výpočtu daně z příjmů fyzických osob

Veškeré příjmy z jednotlivých činností, pravidelné i jednorázové, se sčítají a tvoří celoroční základ daně z příjmů fyzických osob. Ten je upraven o nezdanitelné části základu daně a o odčitatelné položky. Základ daně z příjmů fyzických osob se zaokrouhluje na celá sta korun dolů. Podle příslušného daňového pásma a sazby daně (viz tabulka č.1) se vypočte daňová povinnost. Odečtením slevy na dani z daňové povinnosti se získá výsledná daň z příjmů fyzických osob.

Daňová pásma a sazby daně z příjmů fyz. osob platná pro rok 2002

Základ daně od Kč - do Kč		daň	ze základu přesahujícího
0	109 200	15%	
109 200	218 400	16 380 + 20%	109 200
218 400	331 200	38 220 + 25%	218 400
331 200	a více	66 420 + 32%	331 200

Tabulka č. 1

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb. ČNR

Daň z příjmu právnických osob

Poplatníkem daně z příjmu právnických osob jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami. Mají-li na území České republiky své sídlo, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy ze zdrojů na území České republiky, tak i ze zdrojů v zahraničí. Nemají-li na území České republiky své sídlo, mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území České republiky.

Předmětem daně jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, není-li stanoveno jinak⁵. Sazba daně činí 31% ze základu daně sníženého o položky snižující základ daně, o položky odečitatelné od základu daně a zaokrouhleného na celé tisíce korun dolů.

2.2.2 Základní charakteristické rysy majetkových daní

Daň z nemovitosti

Zákon o dani z nemovitosti upravuje jednak daň z pozemků a jednak daň ze staveb. Předmětem daně z pozemků jsou všechny pozemky, které se nacházejí na území České republiky a které jsou vedeny v katastru nemovitostí⁶. Ten člení pozemky podle druhů na zemědělskou půdu, lesní pozemky, vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy. Předmětem daně ze staveb jsou zásadně ty stavby, které:

- ❖ mají povahu nemovitostí podle stavebního zákona
- ❖ nacházejí se na území České republiky
- ❖ bylo na ně vydáno kolaudační rozhodnutí nebo které by kolaudačnímu rozhodnutí podléhaly, ale jsou postaveny a dokončeny za existence dřívějších obecně závazných právních předpisů.

Poplatníkem daně z nemovitosti je vlastník pozemku či vlastník stavby. Při výměře základu daně z pozemků se vychází z katastrálního zákona. Základ daně pro zemědělskou půdu, pro lesní pozemky a vodní plochy se vypočítá

⁵ Podle zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů

⁶ Podle zákona č. 344/1992 Sb. o katastru nemovitostí ve znění pozdějších předpisů

jako výměra v m^2 násobená průměrnou cenou za 1m^2 . U ostatních pozemků je základem daně skutečná výměra pozemků v m^2 k 1. lednu zdaňovacího období. Sazba daně se stejně jako základ daně liší podle druhu pozemku a navíc v případě stavebních pozemků se bere v úvahu i velikost obce, kde se stavební pozemek nachází, což je zohledněno koeficientem, kterým se základní sazba daně násobí.

Základem daně ze stavby je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m^2 podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Základní sazba daně se liší podle druhu stavby (obytný dům, stavby pro individuální rekreaci, garáž, stavba pro podnikatelskou činnost) a zvyšuje se o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží. U obytných domů se základní sazba násobí opět koeficientem dle počtu obyvatel obce.

Daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti

Tyto daně zdaňují změnu vlastnictví majetku a to podle zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Poplatníkem daně:

- ◆ dědické je dědic
- ◆ darovací je nabyvatel, v případě darování do ciziny dárce
- ◆ z převodu nemovitosti je převodce. Jde-li o nabytí nemovitosti při výkonu rozhodnutí, vyvlastnění, konkurzu nebo vyrovnání je poplatníkem nabyvatel a jde-li o výměnu nemovitostí, je poplatníkem převodce i nabyvatel společně a nerozdílně.

Předmětem daně je nabytí majetku děděním, bezúplatné nabytí majetku darováním a v případě daně z převodu nemovitosti je předmětem daně:

- úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem včetně vypořádání podílového spoluvlastnictví
- bezúplatné zřízení věcného břemene nebo jiného plnění obdobného věcnému břemeni při nabytí nemovitosti darováním

Základem daní je vždy cena majetku. Pro výpočet daňové povinnosti je nutné nejprve zařadit okruh osob, u kterých dochází ke změně vlastnictví majetku, podle příbuzenských vztahů do 3 skupin. Pro tyto skupiny jsou stanoveny základy daně a procentní sazby. Pouze sazba daně z převodu nemovitostí činí 5% ze základu daně pro všechny tři skupiny osob.

Daň silniční

Účelem daně silniční je zdanění užívání pozemních komunikací v České republice silničními vozidly⁷. Poplatníkem daně je tedy fyzická nebo právnická osoba, která je zapsaná v technickém průkazu vozidla jako držitel vozidla. Základem daně je:

- zdvihový objem motoru v cm³ u osobních automobilů
- součet povolených zatížení náprav v tunách a počet náprav u tahačů a návěsů
- celková hmotnost v tunách a počet náprav u ostatních vozidel

Sazba daně je diferencovaná podle výše uvedených základů daně a je dána pevně stanovenou částkou nikoliv procentní sazbou.

2.2.3 Základní charakteristika nepřímých daní

Nepřímé daně, nebo přesněji vyjádřeno daně ze spotřeby, zahrnují všeobecnou daň, kterou je daň z přidané hodnoty, a výběrovou daň, která je zastoupena spotřebními daněmi. Charakteristickým znakem nepřímých daní je, že nositelem daňového břemena jsou koneční spotřebitelé. A to i přesto, že daň je vybírána od plátců daně, kterými jsou v tuzemsku podnikatelské subjekty, při dovozu zboží potom dovozci.

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty zatěžuje na všech výrobních a obchodních stupních pouze nově vytvořenou hodnotu. Předmětem daně⁸ jsou zdanitelná plnění v tuzemsku

⁷ Podle zákona č. 16/1993 Sb. o dani silniční ve znění pozdějších předpisů

⁸ Podle zákona č. 588/1992 Sb. o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů

(dodání zboží, poskytování služeb, převod nemovitostí, převod a využití průmyslových a jiných práv), dovoz zboží a příležitostná autobusová doprava v tuzemsku provozovaná zahraničními provozovateli.

Plátcem daně je podnikatelský subjekt, který je registrován jako plátcе daně z přidané hodnoty, dovozce zboží a provozovatel příležitostné autobusové dopravy v tuzemsku.

U zboží, služeb a prací výrobní povahy, které jsou uvedeny v příloze č. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, se uplatňuje základní daňová sazba ve výši 22%. U služeb a zboží uvedeného v příloze č. 1, která je nedílnou součástí zákona, se uplatňuje snížená sazba daně ve výši 5%.

Spotřební daně

Zákon o spotřebních daních⁹ upravuje daň z uhlovodíkových paliv a maziv, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a daň z tabákových výrobků. Pro jednotlivé druhy daní je zákonem přesně vymezen předmět daně, plátcе daně a sazby daně stanovené pevnou částkou vždy na určitý objem položky, která je předmětem daně.

Ekologické daně

Ekologická daň je nápravná daň s ekologickými dopady, které by měly ovlivnit životní prostředí. V České republice tento druh daně nebyl zatím zaveden.

⁹ Zákon č. 587/1992 Sb. o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů

3. Daňové ráje

3.1 Offshore jako mezinárodní daňové plánování

Pojem offshore pochází z angličtiny a jeho původní význam lze přeložit jako "pobřežní". Poté co v 70. a 80. letech začaly jednotlivé ostrovní státy přijímat tzv. "offshore legislativu", tedy systém zákonů, který umožňuje daňově ideální podnikání zahraničním investorům, začal se pojem offshore čím dál více přesouvat do slovníku daňových poradců a finančníků. V současné době je offshore obecný termín pro mezinárodní daňové plánování.

Pojem "offshore jurisdikce" splynul s pojmem daňový ráj nebo daňová oáza. Offshore jurisdikce jsou jednotlivé státy světa, které svým legislativním systémem dovolují vznik offshore společností. Tak, jak se zdokonalovala legislativa v konkurenčním prostředí jednotlivých zemí, začaly vznikat "offshore banky", "offshore pojišťovny", "offshore kapitál", "offshore konzultanti" a podobně.

Filosofie mezinárodního daňového plánování vychází z jednoduchého faktu. Nikdo není povinen platit více daní, než kolik skutečně musí. Každý má plné právo učinit vše proto, aby minimalizoval náklady svého podnikání. Není tedy nic špatného a nezákonného na tom, když se podnikatel rozhodne přenést své aktivity z daňových důvodů na zahraniční společnost. Je třeba poznamenat, že tento jednoduchý princip má také makroekonomické dopady. Podnikatel může totiž ušetřené prostředky na daních znovu investovat a dosáhnout tak daleko rychlejšího ekonomického růstu ve své mateřské zemi.

Daňové ráje lze rozdělit do dvou velkých skupin:

1. na země, které nezdaňují příjmy svých občanů a příjmy zde registrovaných společností. Tyto země získávají většinu příjmů z turistiky a z prodeje licencí (bankovních, pojišťovacích, investičních fondů aj.). Tato skupina států se nazývá "offshore". Patří do ní malé ostrovní státy, závislá území (Bahamy, Kajmanské ostrovy, Britské Panenské ostrovy, Cookovy ostrovy...) nebo malé státy v blízkosti velkých ekonomicky silných států (Monako, Andora...).

- na země s vysokou mírou zdanění, které vyčlení určité oblasti či aktivity v zájmu rozvoje země a pro tyto aktivity je pak možné získat daňové prázdny, výjimky nebo úlevy. Tyto země (Irsko, Řecko, Kypr, Maďarsko) se označují jako "onshore".

3.2 Motivy pro založení offshore společností

Určitě nejvíce frekventovaným motivem jsou daňové úspory. Tato skutečnost je způsobena neúměrným zdaněním ve vyspělých zemích včetně České republiky (viz kapitola 2.2.1 – 2.2.3). Další skutečností je, že mnohé náklady vynaložené společností pro dosažení jejích příjmů vůbec nejsou za daňové náklady považovány, např. ztráty z prodeje pohledávek či cenných papírů v našich podmínkách. Jednotlivé společnosti jsou potom silně nuceny alespoň některé činnosti optimalizovat přes dceřinné společnosti založené ve vhodnějších daňových podmínkách.

Dalším podstatným motivem pro zakládání offshore společností je tzv. ochrana aktiv. Firemní či osobní majetek, který je vlastněn zahraniční společností, je takto chráněn před neočekávanými zásahy ze strany státních úřadů a věřitelů. Příslušná jurisdikce tak velice kvalitně ochraňuje společnost, zakladatele a akcionáře před případnými soudními rozhodnutími třetích zemí, před konfiskací majetku, zestátněním či exekucí.

Velmi důležitým, v České republice prozatím opomíjeným, motivem je možnost založit pro určitý účel společnost v zemi se zcela odlišným obchodním právem, což umožní např. uspořádat vztahy mezi podílíky ve společnosti způsobem, který odporuje obchodnímu právu v České republice. Téměř všechny klasické offshore lokality nevyžadují aby offshore společnosti vedly účetnictví, prováděly audit, výroční zprávy nebo zdaňovaly své výnosy procentuální sazbou, jak je tomu v České republice. Zdanění výnosů se tak upírá do pouhého uhrazení přijatelné paušální částky, na jejichž základě společnost získá určitou daňovou výjimku, nebo daňové osvobození. Úřady především zajímá, aby společnost měla včas uhrazeny všechny poplatky, paušální daně a aby své obchodní aktivity vedla legitimním způsobem.

3.3 Způsoby využití metod mezinárodního daňového plánování

Mezinárodní struktury bývají masově využívány na poskytování služeb všeho druhu. Poradenskými počínaje a různými službami zprostředkovatelů zajišťujících nákup, prodej či směnu zboží, získávání nových odběratelů, vyjednávání s obchodními partnery nebo garantování dodávek konče. Tyto služby často tvoří logickou součást dovozních a vývozních operací, které současně bývají organizovány přes společnosti sídlící v zemích s daňově privilegiovaným režimem. Obrovskou výhodou je samozřejmě nehmotný charakter služby, což umožňuje velmi účinně plánovat daňové zatížení těchto příjmů.

Velmi zajímavým typem využití je optimalizace holdingových uspořádání jednotlivých společností tak, aby bylo dosaženo minimálního zdanění transakcí uvnitř holdingu - úroků, dividend, kapitálových zisků a podobně. V těchto oblastech je možné díky využití smluv o zamezení dvojího zdanění opravdu velmi výrazně redukovat zdanění kapitálových toků. Rozhodnou-li se majitelé různých nehmotných práv jako jsou patenty, obchodní značky či know-how profitovat formou prodeje licencí, mohou tak zredukovat zdanění těchto příjmů při pečlivém daňovém plánování.

Dalším oblíbeným způsobem využití offshore společnosti je získávání a řízení finančních prostředků prostřednictvím půjček a jiných úrokových instrumentů prostřednictvím úrokových sazeb a prací s měnovými riziky. S problematikou financování úzce souvisí další služby finančního charakteru jako správa pohledávek a obchod s nimi, zajišťování dlouhodobého financování pohledávek, garance a mnohé další instrumenty související s měnovými a kapitálovými trhy.

Neobvyklým způsobem využití offshore společnosti pro právnickou osobu je registrace lodí pro účely mezinárodního obchodu. Přednostmi využití vlajek těchto států jsou velmi nízké náklady, jednoduchost registrační procedury, absence daně z příjmů z činnosti obchodních lodí a často i značná benevolence příslušných úřadů při vytyčování požadavků na stav registrovaného plavidla.

Výše uvedené výhody či důvody pro založení offshore společnosti se týkají především podniků. Avšak následující tři typy výhod daňové optimalizace se zaměřují spíše na jednotlivé osoby:

- správa majetku a ochrana majetku - použití trustu nebo nadace, které umožňuje zakrýt vlastnictví a legálně se vyhnout vysokým daním z majetku, daním z příjmů a kapitálových zisků, dále pak dědickým daním a případným nárokům ze strany budoucích věřitelů. Proces vytvoření takové ochranné právní formy se obvykle nazývá jako "asset protection". Dá se říci, že v zemích OECD je to zřejmě nejčastější motiv pro založení zahraničních společností.
- změna občanství - Nejčastějším lákadlem pro jedince ze států s běžným daňovým zatížením je absence daně z příjmu fyzických osob. Řada vlád nabízí ekonomické programy na přilákání nových investorů, kterým nabízí mimo jiné občanství a pas své země. Získání nového občanství je podmíněno investováním určité finanční částky do vládního fondu či nadace, koupí nemovitosti nebo vládních dluhopisů. Druhé občanství se přiděluje doživotně a není třeba platit další vládní poplatky v následujících letech.
- změna trvalého pobytu - Oblíbená je též změna trvalého pobytu, kdy fyzická osoba se nevzdává svého občanství a ani se nestává občanem jiného státu. Může ovšem využívat především daňových výhod plynoucích z jeho rezidentury v offshore jurisdikci, např. nemusí zdaňovat své zahraniční příjmy.

V této subkapitole jsem se pokusila nastínit alespoň základní výhody využití metod mezinárodního daňového plánování. Je třeba však mít na paměti, že mezinárodní daňové plánování není totožné se založením společnosti v daňovém ráji - to je pouze jedním z mnoha kroků, jejichž výsledkem je legální optimalizace daňové povinnosti.

3.4 Charakteristika offshore společností

3.4.1 Typy a formy offshore společností

IBC (International Business Companies) se registrují podle speciálního zákona o mezinárodních obchodních společnostech většinou v typických daňových rájích jako jsou: Britské Panenské Ostrovy, Bahamy, Kajmanské ostrovy, Grenada, St. Vincent, Dominika, St. Lucia a další. Pro podnikání mezinárodních obchodních společností platí většinou tato pravidla:

- ⇒ nesmí obchodovat s residenty státu, kde je IBC společnost založena
- ⇒ je osvobozena od všech daní ze zisku, kapitálových daní, atd.
- ⇒ platí místnímu registračnímu úřadu paušální roční daň ve výši řádově stovek USD
- ⇒ je akciová společnost se základním jměním, které nemusí být plně splaceno
- ⇒ nesmí vykonávat licencované činnosti (pojišťovnictví, bankovníctví, správa trustů a zajišťovnictví)
- ⇒ nemá povinnost vést účetnictví a předkládat místním úřadům účetní výkazy
- ⇒ registr IBC společností neposkytuje údaje o zakladatelích, statutárních orgánech a ani akcionářích společnosti

Rezidentní společnosti (Rezident Companies) jsou podnikatelské subjekty, které potřebují většinou využít smlouvy o zamezení dvojímu zdanění tak, aby činnosti realizované zahraniční společností nepodléhaly srážkové dani v jejich mateřské zemi, proto se registrují v zemích s běžným euroamerickým daňovým režimem (např. ve velké Británii, Holandsku, Dánsku, Švýcarsku, Lucembursku, Lichtenštejnsku, ve všech státech USA, v Jihoafrické republice, v zemích západní Afriky). Společnosti jsou oprávněny podnikat s místními residenty, vedou účetnictví a platí procentuální daň v minimální výši 15% ze všech svých zdanitelných příjmů.

3.4.2 Struktury offshore společností

Obchodní, investiční, holdingová, hybridní či garanční společnost - to jsou jen některé příklady struktur offshore společností.

Obchodní společnosti, dovozní nebo vývozní, zřízené v offshore zóně, přijímají příkazy přímo od zákazníka. Zboží je dodáváno tomuto zákazníkovi přímo od výrobce nebo z místa nákupu. Zisky, vznikající z rozdílu mezi nákupní cenou a prodejní cenou, jsou shromažďovány v některé nedaňové jurisdikci nebo v jurisdikci s nízkým zdaněním.

Investiční společnosti investují a ukládají finance na celém světě. Obvykle jsou vyplácené výnosy nebo úroky z činnosti investičních společností předmětem místního zdanění, ale existuje velký počet offshore lokalit, ve kterých mohou být finance uloženy buď ve formě nezdaněných obligací nebo jako bankovní depozita, kde je vyplácen hrubý úrok bez jakékoliv srážky daně.

Další možnou strukturou je založení holdingové společnosti ve vhodné jurisdikci, která financuje operace dceřiných společností v zemích s vysokými daněmi. Toto uspořádání má mnoho výhod:

- ♦ využitím příslušných daňových dohod je možné strukturovat půjčky pro dceřiné společnosti s výhodnou úrokovou sazbou. Úrok se obvykle odečítá ze zisků dceřiné společnosti a daň, která by normálně byla srážena na úrok ze zdroje může být snížena nebo eliminována.
- ♦ daně, které by byly normálně sráženy z dividend, vyplácených dceřinou společností mateřské holdingové společnosti, mohou být sníženy nebo eliminovány
- ♦ je možné zařídit prodej akcií dceřiné společnosti bez placení daně z kapitálových zisků ze zdroje nebo v holdingové společnosti

3.4.3 Legislativní požadavky offshore jurisdikce

Offshore společnosti registrované v některé z offshore lokalit musí mít splněnu řadu minimálních legislativních požadavků. Především však musí mít místního zástupce tzv. registračního agenta, udržovat sídlo společnosti v dané zemi, musí vydat a uhradit určitou minimální výši základního jmění, musí mít akcionáře a statutáře (ředitele), hradit paušální daně vládě nebo daně procentuální ze zisku či obrátu. Splňuje-li subjekt tyto požadavky, je možné založit společnost ve velice krátké době, která ve většině offshore jurisdikcí nepřesahuje jeden den.

Každá offshore jurisdikce vyžaduje, aby společnost měla v dané zemi, která je předmětem formace offshore společnosti i své sídlo. Adresa tohoto sídla je legální adresou pro správní účely. Změna sídla společnosti musí být oznámena rejstříku, který vede zakládací dokumenty společnosti, schvaluje jméno společnosti před založením atd.

Až na malé výjimky mohou offshore společnosti provádět všechny legitimní obchodní činnosti, které zakladatelé nebo „provozovatelé“ společnosti vyhodnotí jako legitimní obchodní cíle společnosti. Těmi mohou být například tyto aktivity:

- prodávat, kupovat, směnit, darovat zboží či služby
- investovat, půjčovat si, držet depozita nebo jakákoliv aktiva
- zakládat a spravovat bankovní účty
- provádět konzultace, poradenství a další servis třetím subjektům
- kupovat nemovitý a movitý majetek

Offshore společnosti, které jsou zakládány v zemích s anglosaským právem, splácejí pouze velmi nepatrnou část svého základního jmění, což bývá velmi často jen jeden dolar, tzn. jedna akcie s nominální hodnotou ve výši jednoho dolaru. Proto společnost, jenž je založena například na Grenadě a má základní jmění ve výši 5.000.000,-USD, což představuje 5.000.000 kusů akcií po 1,-USD, si může vydat pouze jednu akcii oproti uhrazení 1,-USD. Základní jmění společnosti je sice 5.000.000,-USD ale splacené pouze 1,-USD. Neklade se ani důraz jmění splatit v budoucnu pokud si klient nepřeje dobrovolně jinak. Jsou samozřejmě i jurisdikce, kde je nutnost splatit větší

část, nebo celé základní jmění společnosti, jako tomu je například ve Švýcarsku, Lichtenštejnsku, Lucembursku, Británii, Maďarsku či Kypru.

Drtivá většina jurisdikcí vyžaduje, aby společnost byla řízena nejméně jedním jednatelem (ředitelem) a byla vlastněna nejméně jedním akcionářem. Některé jurisdikce umožňují, aby statutářem (ředitelem) byla fyzická nebo právnická osoba s trvalým pobytem nebo bez trvalého pobytu v dané zemi. Akcionář může být rovněž podle druhu jurisdikce, kde dochází k formaci společnosti právnická nebo fyzická osoba. Offshore lokality v Karibiku, Střední Americe a Oceánii (Pacifiku) mají speciální zákony, které kladou důraz na zachování anonymity a diskrétnosti. I přestože ve většině jurisdikcí musí být seznamy ředitelů a akcionářů dostupné v sídle registračního agenta, nejsou tyto údaje dostupné třetím subjektům, veřejnosti a často ani vládám cizích zemí (tedy ani daňovým inspektorům). Za vyzrazení těchto údajů o vlastnících společnosti třetím stranám, jsou většinou citelné finanční tresty, ale rovněž i tresty odnětí svobody až na několik let.

Rovněž existují lokality, které jsou za určitých okolností daňově zvýhodněné (Wyoming, Nevada, Lucembursko, Švýcarsko, Maďarsko, atd.), ale jejichž firemní registry jsou veřejnosti přístupné a zakladatelé, ředitelé nebo akcionáři nemohou zůstat v anonymitě. V těchto případech je možné využít služby, která s jmenuje Nominee Service. Za roční paušální částku zřizovací společnosti poskytne zřizující agentura odpovídající počet ředitelů a akcionářů, kteří budou stát u založení společnosti, i přestože skutečným zakladatelem a uživatelem společnosti bude jiný podnikatelský subjekt.

Takto formálně dosazený statutář (ředitel) jedná jménem společnosti výhradně podle pokynů klienta (beneficienta), nebo osob, které majitel společnosti zplnomocní k takovému jednání. Formálně dosazený statutář v rámci služby Nominee Service nemá přístup k bankovním účtům, podpisové právo k bankovním účtům offshore společnosti a nemůže nijak nakládat s aktivy společnosti.

Velká většina jurisdikcí umožňuje založení společnosti i v jiných jazycích, než je domovský jazyk v dané zemi. Některé země umožňují i

formaci společností pod čínskými názvy, pokud je dodán registru překlad takového názvu. Každá společnost musí končit označením, které vyznačuje právní formu společnosti nebo její ručení, jako Limited Ltd., Incorporated Inc., Corporation Corp., Company Limited, GmbH, atd. V podstatě ve všech jurisdikcích jsou nepřípustné tato slova v názvech společností: Bank, Banking, Banco, Insurance, Re-Insurance, Mutual, Trust, Trustee, Imperial, Government, King, Kingdom, apod.

Klasické offshore jurisdikce nevyžadují po offshore společnostech vedení účetnictví nebo předkládání auditovaných ročních uzávěrek a finančních výkazů. Vést účetnictví se nemusí například na Bahamách, Panenských ostrovech, Nevisu, Anguille, ostrovech Turks a Caicos, Montserratu, Belize, Panamě, Vanuatu, Niue, Samoe, Grenada, Dominice, Marshallových ostrovech, Libérii, Seychelách, a naopak vést účetnictví je potřeba například v Irsku, Maďarsku, Kypru, Lucembursku, Švýcarsku, Uruguayi, USA a Madeiře.

Většina offshore jurisdikcí neuplatňuje pro offshore společnosti procentuální daně, ale nahrazuje je poplatky splatné vládě, nebo paušální daní, která je většinou ve výši několika stovek dolarů. Výše paušální daně se neodvíjí od výše dosáhnutého zisku před zdaněním, ale často od výše základního jmění. Existují ovšem daňově zvýhodněné lokality, které mají nízké, nebo přijatelné daně, jako například Holandské Antily (2,4% až 6%), Kypr (4,25%), Maďarsko (5,95%), atd.

3.5 Licencované offshore společnosti

Tak jako se registrují v offshore lokalitách obchodní, investiční nebo konzultační společnosti, je možné získat povolení k tzv. licencovaným činnostem. K nim patří poskytování bankovních, pojišťovacích, trustových a nadačních služeb.

Licencované společnosti zakládají především domovské společnosti, jejichž stěžejními aktivitami je export nebo import, který tvoří minimálně zisk nad 500.000 USD. To ovšem neznamená, že společnosti, které neprovádí

export, import nebo nemají zahraniční aktivity nad 500.000 USD, nemohou kvalifikovaně použít offshore bankovní nebo pojišťovací licenci. Tu lze s úspěchem použít např. pro zvýšení image holdingu, jímž bez pochybnosti je vlastnictví bankovní či pojišťovací společnosti.

3.5.1 Offshore banky

Offshore banky jsou jedním z nejmodernějších nástrojů v mezinárodním daňovém plánování. Offshore banky se dělí na banky s plnou a s omezenou bankovní licencí. Plná bankovní licence je ve většině jurisdikcí chápána jako licence pro poskytování bankovních služeb v místě registrace a mimo ni. Banka se chová jako jakýkoliv jiný bankovní subjekt, může přijímat vklady od veřejnosti a provádět běžné bankovní služby s rezidenty a nerezidenty.

Omezená bankovní licence dovoluje bance poskytovat své služby pouze subjektům, které jsou uvedeny na bankovní licenci, a ve většině případů banka nesmí přijímat vklady od veřejnosti. Takto založená offshore bankovní společnost se využívá jako kvalitní nástroj pro:

- daňové plánování
- zvýšení image finanční skupiny či holdingu
- progresivnější financování obchodních aktivit holdingu nebo finanční skupiny
- snazší přístup k bankovním informacím o obchodních partnerech a konkurenci
- zřizování diskretních a flexibilních bankovních účtů
- snazší přístup na finanční trhy

3.5.2 Offshore pojišťovny

Charakteristickými rysy offshore pojišťoven jsou nízké provozní náklady, nízké základací poplatky a přijatelné paušální daně. Minimální zásahy ze strany úřadů činní z Offshore pojišťovny moderní a velice flexibilní nástroj v oblasti mezinárodního daňového plánování. Její uplatnění společnost

nalezne především tam, kde je část aktivit mezinárodního charakteru, nebo kde se provádí export a import přesahující částku 200.000 USD ročně (zisku).

Dalším kvalifikovaným nástrojem jsou Neviské přepojišťovací společnosti (Re-Insurance Companies), které se dají založit již od 1000,- USD a roční poplatek ve výši dalších 900,- USD za správu společnosti. Až na malé výjimky, může Neviská přepojišťovací společnost provádět všechny aktivity, jako běžná pojišťovna.

3.5.3 Offshore trusty

Výhoda svěřenectví spočívá ve skutečnosti, že zakladatel svěřenectví převede část nebo celý svůj osobní a firemní majetek na třetí osobu. Tím zabrání zabavení, konfiskaci nebo znárodnění majetku zakladatele zákonnými dědici (manželka, děti, příbuzní) či věřiteli (banka, finanční instituce, stát, obchodní věřitelé, atd.).

Nejvíce této formy mezinárodního daňového plánování využívají společnosti ze zemí anglosaského práva, které uznávají svěřenectví. Společnosti ze zemí, jejichž legislativy neznají právní formu svěřenectví, se potýkají s problémem pochopení svěřenectví. Především země Střední a Východní Evropy, Dálného Východu, některé Africké a Asijské země (země kontinentálního práva) neznají právní formu trustu. To však neznamená, že by společnosti z těchto zemí nemohly využívat všech výhod nabízených svěřenectvím.

V současné době je nejvíce zakládaným druhem trustu tzv. Trust na ochranu majetku a dále pak trust k veřejně prospěšným účelům, např. k humanitárním účelům. Prostředky, které firma poukazuje na humanitární účely, si může firma zahrnout do nákladů firmy jako daňově odečitatelnou položku. Trust na ochranu majetku je jedním z nejmodernějších nástrojů v daňovém plánování, protože většina finančních center nevaluje žádnou z daní na majetek, který je vložen do trustu, a nebo převeden z trustu.

4. Volba daňového ráje

4.1 Výběrová kritéria

Rozhoduje-li se daňový poplatník pro založení společnosti v daňové oáze, bez sporu si stanovuje výběrová kritéria pro volbu vhodné lokality. Mezi ně patří především předmět činnosti, politická stabilita státu a právní systém. Ten vychází ve většině jurisdikcí z anglického zvykového práva, ke kterému se váží speciální právní normy upravující prostředí offshore společností.

Podstatnými výběrovými faktory je také vztah vlády k daňovým úlevám a k existenci devizových omezení. Dále úřední jazyk, který by měl poplatník znát, dopravní či telefonní spojení s danou jurisdikcí a poloha daňového ráje. Ta ovšem není rozhodujícím faktorem vzhledem k rozvoji informačních technologií, pomocí nichž lze řídit novou strukturu z kteréhokoli místa na světě.

Důležitou roli v rozhodování podnikatelského subjektu sehrává daňový režim. Jeho volba záleží na cíli, kterého chce podnikatel dosáhnout. Z hlediska daňového režimu se offshore centra člení na:

- ⇒ na daňové ráje, kde neexistují žádné přímé daně, příjmy státního rozpočtu jsou dány příjmy z turistické činnosti a celních poplatků
- ⇒ na daňové jurisdikce, které zdaňují příjmy pouze ze svého území (Hong Kong, Panama)
- ⇒ na daňové oázy, které nabízí mezinárodním společnostem při splnění určitých podmínek snížené zákonné sazby daně, jako např. Kypr

Podstatným výběrovým kritériem je i volba vhodného zprostředkovatele. Zprostředkovatelem nebo-li agentem je společnost, která se zabývá profesionálně zakládáním mezinárodních offshore společností. Dobrá zprostředkovatelská agentura poskytuje tuzemským společnostem poradenské služby, provádí založení mezinárodní společnosti, případně převádí již založenou společnost, dále poskytuje sídlo společnosti, zabezpečuje nominální ředitele, kancelářské služby a případnou likvidaci společnosti.

Významným faktorem pro posouzení daňového ráje je mimo jiné vztah domácí země k mezinárodním smlouvám. Ustanovení mezinárodních smluv je vždy nadřazeno ustanovením českých zákonů. To znamená, že smlouva o zamezení dvojího zdanění má přednost před zákonem o dani z příjmu.

Posledním výběrovým kritériem je administrativní a finanční náročnost. Obecně platí, že v daňových rájích s výběrem paušální daně není povinností vést účetnictví a provádět audit.

Žádná daňová oáza nesplňuje všechny výše uvedené podmínky naráz. Bylo by mylné se domnívat, že v případě nesplnění jednoho kritéria se již nejedná o daňový ráj.

4.2 Evropské daňové ráje

K významným evropským daňovým jurisdikcím patří Andorra, Velká Británie, Holandsko, Irsko, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Madeira, Malta, Monako a Švýcarsko.

Lichtenštejnsko těží především z poskytování bankovních a finančních služeb. Podle mezinárodního měřítka zde existuje velice dobře chráněná bankovní povinnost zachovat tajemství. Nejčastějším způsobem využití tohoto finančního offshore centra je lichtenštejnská rodinná nadace.

Nadace je zřizována výlučně pro rodinné, neziskové a neobchodní sféry, protože není vhodná pro vedení obchodních případů. Je obvykle využívána pro vlastnictví aktiv, pevného majetku a akcií v jiných společnostech. Nepodléhá dani z příjmu, kapitálové dani, převodní dani nebo dani dědické.

Nevýhodou pro české podnikatelské subjekty je vysoký registrační poplatek ve výši 3.200,- CHF a rovněž roční správní poplatek ve výši 3.000,- CHF.

Lucembursko je považováno za jurisdikci s příznivým daňovým režimem, a to od roku 1990, kdy rozšířilo svůj participační režim vynětí o tzv. SOPARFI subjekty. Tyto společnosti nejsou vyjmuty z daňových dohod uzavřených Lucemburskem a obzvláště vhodně využívají Směrnici Evropské unie č. 90/435, která se zabývá zdaněním dividend společností, založených v jiné zemi Evropské unie.

Doba potřebná pro založení SOPARFI společnosti je 2 dny od obdržení kapitálu. Náklady spojené se založením společnosti včetně poplatku za založení společnosti, notářských poplatků a zapsání do obchodního registru činí 4.500,- USD. Roční správní poplatky včetně členské daně, obstarání registrované kanceláře a statutárního auditora přijde na 2.500,- USD.

Malta je velmi zajímavou jurisdikcí vhodnou pro mezinárodní daňové plánování. Mezi její hlavní přednosti patří prestiž evropské jurisdikce, mezinárodní smlouva o zamezení dvojímu zdanění s Českou republikou a tudíž velmi nízké výsledné zdanění příjmů - 4,17 %. Výhodou je i krátká lhůta registrace společnosti - přibližně čtyři týdny, poplatek za registraci společnosti činí 2000,- USD, poplatek za roční správu 2500,- USD.

Pro klienty, kteří hodlají změnit svůj daňový domicil, zprostředkovatelé nabízí možnost získání trvalého pobytu. Podmínkou je pronájem apartmentu na ostrově od 4500,- USD ročně a prokázání bonity klienta v podobě bankovní nebo obchodní reference. Poplatek za vyřízení trvalého pobytu je 6000,- USD a doba vyřízení trvá pět měsíců.

Nizozemí nemůže být v žádném případě považováno za offshore finanční centrum. Na světové příjmy se uvaluje daňová sazba ve výši 35%. Nicméně, se širokou sítí dohod o dvojím zdanění poskytuje vynikající příležitost k

využití korporace při strukturalizaci mezinárodních finančních transakcí. Společnosti mohou být výhodné pro následující použití:

- finanční - Nizozemí neuvaluje žádné srážkové daně na úrok, vyplácený Nizozemskou společností nerezidentovi. Navíc, mnoho holandských daňových dohod umožňuje zahraničním společnostem platit úrok nizozemské společnosti bez požadavku sražení daně nebo požadavku srazit daň. Z tohoto důvodu Holandsko představuje vhodný kanál pro půjčky mezi společnostmi.
- licenční - neexistuje žádná srážková daň na licenční poplatky, vyplácené holandskou firmou nerezidentovi. Pokud jde o úrokové platby, většina daňových dohod, podepsaných Nizozemskem, umožňuje zahraničním společnostem vyplatit licenční poplatky Nizozemské společnosti bez požadavku sražení daně.

Navzdory skutečnosti, že Spojené království Velké Británie není v žádném případě zemí s nízkým zdaněním, je možno využít anglické společnosti pro struktury daňového plánování. Velká Británie podepsala totiž dohody o zamezení dvojího zdanění se 100 zeměmi, a tedy užívá největší síť dohod o zamezení dvojího zdanění na světě.

Sazby daně ze zisků jsou nejnižší v Evropské unii. Daňové sazby se liší podle velikosti zisku společnosti:

- 10% pro menší společnosti, jejichž roční zisk je nižší než 10.000,- GBP
- 20% daň je vybírána ve společnosti, která má čisté zisky nižší než 300.000,- GBP
- 30% daňová sazba je požadována po společnosti, jejíž zisk přesahuje hranici 300.000,- GBP

Nejčastějším způsobem využití Velké Británie jako daňového ráje je založení nerezidentní společnosti. Ta nepodléhá zdanění příjmů, které nepo-

cházejí ze zdrojů Velké Británie, je-li řízena a kontrolována ze země, se kterou má podepsanou dohodu o zamezení dvojího zdanění.

Kladem této jurisdikce je její politická stabilita a poloha Londýna, který je jedním z největších světových vedoucích center bankovníctví, pojišťovnictví a dalších finančních služeb. Svým umístěním mezi New Yorkem a Tokyem tvoří třetí pilíř světových kapitálových trhů.

4.3 Karibské jurisdikce

Charakteristickým rysem karibských daňových oáz je, že je tvoří malé ostrovní země, jako např. ostrov Anguilla, ostrov Aruba, Bahamské ostrovy, ostrov Barbados, Bermudské ostrovy, Britské Panenské ostrovy, ostrov Dominika, ostrov Grenada, Kajmanské ostrovy, ostrov Nevis, ostrov Sv. Vincent a ostrov Sv. Lucie.

Anguilla je skutečnou daňovou oázou. Neexistují zde přímé daně jako daň z příjmu, firemní daň, daň z kapitálových zisků, darovací daň nebo dědická daň. Společnosti zde zřízené platí pouze paušální daně ve výši 230,- USD.

Anguillská IBC společnost zřízená na základě Zákona o mezinárodní obchodní činnosti požaduje minimální předkládání informací. Není zapotřebí předkládat finanční výkazy, odhalovat výlučné vlastnictví a pořádat schůze na ostrovech. Ty se mohou konat za účasti osob, pomocí telefonu nebo jiných elektronických způsobů.

Výhodou jsou nízké pořizovací náklady. Založení přijde na 400,- USD a paušální poplatek za správu na 1.030,- USD.

Barbados má rozsáhlou síť daňových dohod s průmyslovými zeměmi, které zabraňují dvojímu zdanění příjmu, což láká mnohé subjekty k založení mezinárodní obchodní společnosti. Barbados se může pochlubit velmi nízkými sazbami daně z příjmu, které záleží na výši zisku (viz následující přehled).:

- ⇒ 2.5% z veškerých výdělků a zisků až do výše BDSS 10.000.000,-
- ⇒ 2% z veškerých výdělků a zisků od BDSS 10.000.000 do 20.000.000,-
- ⇒ 1.5% z veškerých výdělků a zisků od BDSS 20.000.000 do 30.000.000,-
- ⇒ 1% z veškerých výdělků a zisků převyšujících BDSS 30.000.000,-

Mezinárodní obchodní společnost nemusí předkládat finanční výkazy a dokumenty Registru společností, jestliže neprovádí aktivní obchodní činnost. Dalším kladem společnosti je, že může být založena do 24 hodin.

Bermudy jsou nejstarší kolonií Spojeného království. V současné době přilákaly pojišťovnický průmysl a po Londýně a New Yorku reprezentují třetí největší centrum v oblasti pojišťovnictví.

Bermudy nabízí možnost založení tzv. bermudské daňově osvobozené společnosti (Exempt Company), která od ministra financí obdrží potvrzení, že je vyňata ze zdanění. To znamená, že společnost nemá povinnost platit daň ze zisku nebo příjmového kapitálu, výnosů, ani daň dědickou, daň z nemovitosti, z akcií nebo jiných jejích závazků. V současné době je doba vynětí rozšířena až do roku 2016, ale později může být dále prodloužena.

Stát Grenada se rozkládá na třech ostrovech v Karibském moři a jako finanční centrum se offshore světa představila teprve v roce 1997. Tento mladičkový daňový ráj, jehož měnou je Eastern Caribbean dollar, využil zkušeností ostatních offshore lokalit, vybral si to nejlepší a zavedl:

- Zákon o mezinárodní obchodní společnosti
- Zákon o offshore bankingu
- Zákon o mezinárodním pojištění
- Zákon o mezinárodních trustech
- Zákon o správě společností
- Vyhlášku pro poplatky za offshore služby

V současné době je Grenada využívána i pro poskytování licencí k vedení mezinárodních sázkových her. Majitel licence platí daň ve výši 2% z hrubého příjmu ze sázek každý měsíc nejvyššímu kontrolnímu úřadu. Kontrola ze strany příslušného úřadu může být provedena kdykoli a bez předchozího upozornění, ve snaze udržet tuto lokalitu bezúhonnou a respektovanou.

Svatý Vincent patří na přední místa mezi světovými offshore finančními centry a zároveň je považován za jednu z nejbezpečnějších a nejdůvěrnějších offshore lokalit. Mezinárodní obchodní společnosti zde založené jsou kompletně zproštěny veškerých daní na dobu 25 let a není od nich požadováno sdělování bezprostředního vlastníka společnosti.

Neexistují zde ani žádná devizová omezení, finanční prostředky mohou zcela volně putovat ven ze země nebo do země, a ani žádné dohody o výměně informací s jinými zeměmi. V dnešní době je beze sporu kladem této daňové jurisdikce vynikající komunikace, jež je zajištěna prostřednictvím podmořského optického kabelu. Ten umožňuje přímý kontakt s celým světem, a tudíž vyspělá výpočetní technika s internetem je zde samozřejmostí stejně jako vynikající poštovní a kurýrní služby.

4.4 Africké daňové oázy

Mezi atraktivní daňové ráje afrického kontinentu pro nízkou cenu registrace se řadí ostrov Anjouan (Federální Islámská Republika Komory), Jihoafrická republika, ostrov Mauricius, Seychellské ostrovy a ostrov Sv. Helena.

Ostrov Anjouan obývá 230.000 obyvatel, kteří hovoří arabsky (shindzuani) a francouzsky. Je jednou z nejnovějších offshore jurisdikcí a přináší velmi výhodné podmínky především pro založení sázkových společností a casin, které provozují své služby prostřednictvím internetu. Podmínky pro získání této sázkové licence jsou jedny z nejliberálnějších na světě.

Anjouan se v mezinárodním daňovém plánování využívá také pro založení trustu. Zákon, kterým se řídí správa trustu, nabízí úplné daňové osvobození spolu s prominutím jakýchkoliv jiných forem daní.

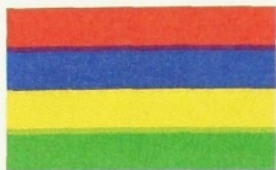
Mimo jiné lze na Anjouanu založit rezidentní společnost podle zákona o mezinárodní společnosti z roku 1999 za poplatek 500,- USD s ročním správním poplatkem ve výši 1500,- USD.

Kladem ostrova Anjouan je skutečnost, že vláda proklamuje suverenitu na Komorských ostrovech a prostřednictvím offshore služeb chce dosáhnout ekonomického růstu a stability.

Jihoafrická Republika patří zatím k poměrně málo využívaným jurisdikcím. Právě proto jsou jihoafrické společnosti vyhledávány klienty, kteří si nepřejí využívat typicky známé, například karibské, lokality. V Jihoafrické Republice je možné zaregistrovat dvě právní formy společností - Public Limited Company a zejména Close Corporation.

Close Corporation je obdobou české veřejné obchodní společnosti. Společnost může být založena jedinou osobou a nejsou na ni kladeny žádné nároky na splacené základní jmění. Výhodou Close Corporations je, že neplatí daně z příjmů ze zdrojů mimo území jihoafrické Republiky. Procedura registrace je poměrně snadná a především levná. Registrace stojí 250,- USD a poplatek za roční správu 1250,- USD. Jihoafrický registr společností vydává certifikát o založení společnosti (Founding Statement) do čtyř týdnů od podání žádosti.

Mauricius je subtropický vulkanický ostrov s hybridním právním systémem, založeným na anglickém a francouzském právu. Právníké subjekty využívají Mauricius jako daňový ráj především pro možnost zřízení IBC společnosti.

V roce 1994 přijal Mauricius Zákon o mezinárodních společnostech, který poskytuje komplexní systém pro založení, činnost a zdanění mezinárodních společností a současně zachovává stávající organizaci offshore obchodu.

Podle zmíněného zákona může být IBC společnost založena během 24 hodin za zřizovací registrační poplatek ve výši 300,- USD.

Seychellské ostrovy jsou skupinou 115 malých ostrovů, které se nacházejí ve středu Indického oceánu. Hlavním pilířem jejich ekonomiky je turistika, rybářství a rozvoj daňové jurisdikce jako mezinárodního obchodního centra.

Podobně jako na Mauriciu, i zde byl schválen v roce 1994 Zákon o mezinárodních obchodních společnostech. Výhodou tohoto daňového ráje je, že IBC společnosti nejsou subjektem zdanění a lze je založit ve velmi krátké lhůtě - během 48 hodin za velmi přijatelný registrační poplatek 200,- USD.

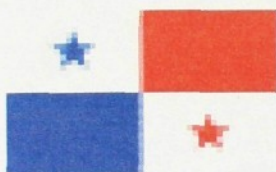
4.5 Daňové ráje Střední Ameriky a USA

Do významných offshore center Střední Ameriky se řadí Belize, Kostarika, Panama a Salvador. Ve Spojených státech amerických náleží k daňovým oázám stát California, Florida, Nevada, Wyoming a Washington, zejména pro založení LLC společností (Limited Liability Companies) za velmi nízkou cenu.

Belize (dříve Britský Honduras) je důležitým offshore centrem. Ačkoliv zde existují dosti vysoké sazby daní pro rezidentní osoby a společnosti v Belize, lze využít nabídky IBC společnosti, která je osvobozena od zdanění podle Zákona o IBC z roku 1990.

Kladem této jurisdikce je nízká paušální daň, která zahrnuje vládní poplatky a činí pouhých 100,- USD. Agenti zřizují společnost do 24 hodin za 250,- USD s ročním poplatkem za registrovanou adresu, jmenovaného tajemníka a místního zástupce ve výši 800,- USD.

Panama je jedním z nejatraktivnějších daňových rájů na světě. Finanční sektor panamské ekonomiky nabízí nejlepší zázemí z celé Latinské Ameriky, jsou zde zastoupeny všechny hlavní světové banky. Veškeré obchody jsou vázány na americký dolar a neexistuje zde devizová kontrola.

Přestože má Panama jako zóna volného obchodu poměrně vysoké domácí zdanění, její statut daňového ráje zajišťuje společnostem, jejichž příjmy jsou realizovány mimo území Panamy úplné osvobození od daní.

Kromě standardní offshore společnosti lze v Panamě založit Panamskou soukromou nadaci (Panama Private Interest Foundations), která vychází z obdobných zákonů jako v Lichtenštejnsku.

V americkém státě Wyoming byla poprvé vytvořena v roce 1977 nová struktura - LLC společnost. Jedná se o hybridní obchodní subjekt, který v sobě zahrnuje jak rysy korporace, tak i rysy sdružení. Příklad Wyomingu byl následován Floridou v roce 1982 a nyní všechny americké státy přijaly legislativu, vytvářející podobné subjekty.

LLC společnost má formu právnické osoby. Fyzické osoby, které nejsou americkými rezidenty, jsou zdaňovány pouze na americký zdroj příjmu nebo na příjem spojený s provozováním obchodní činnosti. Jestliže LLC společnost má pouze příjem, který spadá mimo tuto definici a členové LLC společnosti jsou osoby, které nejsou americkými rezidenty, potom neplatí žádnou daň ani LLC společnost ani její členové.

Tuto mezinárodní společnost zřizují agenti za poplatek 199,- USD a roční správu 950,- USD. Záparem této země je povinnost vést účetnictví a audit.

4.6 Offshore jurisdikce Asie

Asijské jurisdikce jako Bahrajn, Brunej, Hong Kong, a Srí Lanka jsou zprostředkovateli nejméně vyhledávány pro svoji politickou nestabilitu.

Hong Kong je velkým obchodním subjektem a slouží jako hlavní obchodní centrum pro celý Střední východ. Hong Kong je osmou největší obchodní ekonomikou na světě podle podmínek celkové hodnoty provedeného obchodu. Je sedmým největším dovozcem na světě a devátým největším vývozcem na světě a převážná většina z 50-ti tisíc hong kongských společností, založených každým rokem, jsou místní obchodní společnosti, které provádějí skutečnou obchodní činnost v regionu.

Jednou z velkých výhod využití hong kongské společnosti tedy je, že nedochází k okamžitému názoru, že společnost je nástrojem vyhnutí se daním. Naopak nevýhodou založení hong kongské společnosti je 3 – 6 týdenní doba zřizování společnosti.

5. Daňové ráje z pohledu českého práva

Z hlediska české legislativy patří mezi základní právní předpisy související s mezinárodním daňovým plánováním zejména:

- ✓ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků
- ✓ Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů
- ✓ Zákon č. 219/1995 Sb. devizový zákon

Za nejdůležitější ustanovení prvních dvou zmíněných zákonů lze považovat paragrafy týkající se skutečného obsahu právního úkonu rozhodného pro výběr daně. Z pohledu devizového zákona je základní prvek jakékoli offshore struktury, tedy založení zahraniční společnosti, považováno za přímou investici do zahraničí, která podléhá pouze oznamovací povinnosti.

5.1 Správa daní

Správa daně má právo vyhledávat daňové subjekty a právo daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat a kontrolovat. Posuzuje skutečný obsah právního úkonu, proto je zapotřebí, aby snížení daňové povinnosti bylo výsledkem skutečného prokazatelného stavu. Je-li společnost založena pouze za účelem neplacení daně z příjmů v České republice osobou podléhající neomezené daňové povinnosti, může správce považovat příjmy offshore společnosti za příjmy této osoby a zdanit je.

Zákon o správě daní tak zabraňuje zneužití metod mezinárodních daňového plánování krácením daně z příjmů prostřednictvím fakturování fiktivních služeb nebo obchodování v cenách neodpovídajících tržním podmínkám.

5.2 Devizový zákon

Podle devizového zákona je založení offshore společnosti považováno za přímou investici tuzemské fyzické nebo právnické osoby. Na tyto investice se vztahuje oznamovací povinnost devizovým orgánům – Ministerstvu financí a České národní bance. Založení offshore společnosti v daňovém ráji s vědomím devizových orgánů tedy zcela legální.

5.3 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění jsou mezinárodními smlouvami, které jsou nadřazeny zákonům České republiky. Tyto smlouvy určují, kterému státu případně zdanit celosvětový příjem poplatníka. To znamená, že řeší rozdělení daňového výnosu mezi smluvní státy. Mnohé offshore společnosti holdingového charakteru jsou zakládány právě v jurisdikcích, které mají uzavřené smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Českou republikou.

6. Využití daňových rájů subjekty České republiky

České podnikatelské subjekty podle statistických přehledů čím dál tím více využívají legální možnosti přestěhovat své sídlo do lokality, kde nemusí zdaňovat své zisky a platí pouze zanedbatelné paušální daně.

Podnikatele zakládají offshore společnosti nejčastěji na principu:

- prostředníka mezi domácí společností a klientem
- přímého obchodování
- licencované společnosti – banka, pojišťovna
- zastupujícího agenta britské jmenované společnosti

Podrobný mechanismus fungování daňových rájů na základě výše uvedených principů je detailně vysvětlen na následujících příkladech.

Prvně zmíněným principem je založení offshore společnosti, která působí jako prostředník mezi domácí společností a klientem. Tento typ využití offshore společnosti v mezinárodním daňovém plánování je trendem poslední doby, kdy dochází k zakládání offshore společností především na Kypru.

Schéma č.5 objasňuje výše uvedený model, kdy tuzemská společnost Královéhradecká brokerská, obchodník fondu Trend, se dohodla se společností Atlanta Safe na prodeji 357 tis. akcií. Prodej byl uskutečněn přes její offshore společnost Forminster Enterprises Ltd.. Tuzemská společnost tak ve skutečnosti vykázala z prodeje akcií zisk 0,- Kč, přestože její skutečný zisk, realizovaný prostřednictvím offshore společnosti činil 135,66 mil. Kč.

Offshore společnost Forminster Enterprises Ltd. je právnická osoba se sídlem na Kypru, která nemá příjmy ze zdrojů na území České republiky, a tudíž nemá v České republice žádnou daňovou povinnost. Offshore společnost je na Kypru jen registrovaná a nevyvíjí žádnou činnost, proto podléhá dani ze zisku ve výši 4,25%. Pokud by společnost podnikala v Kyperské republice, její zisky by byly zdaněny sazbou 20 – 25 %.

Příklad obchodu Offshore společností jako prostředníka¹⁰

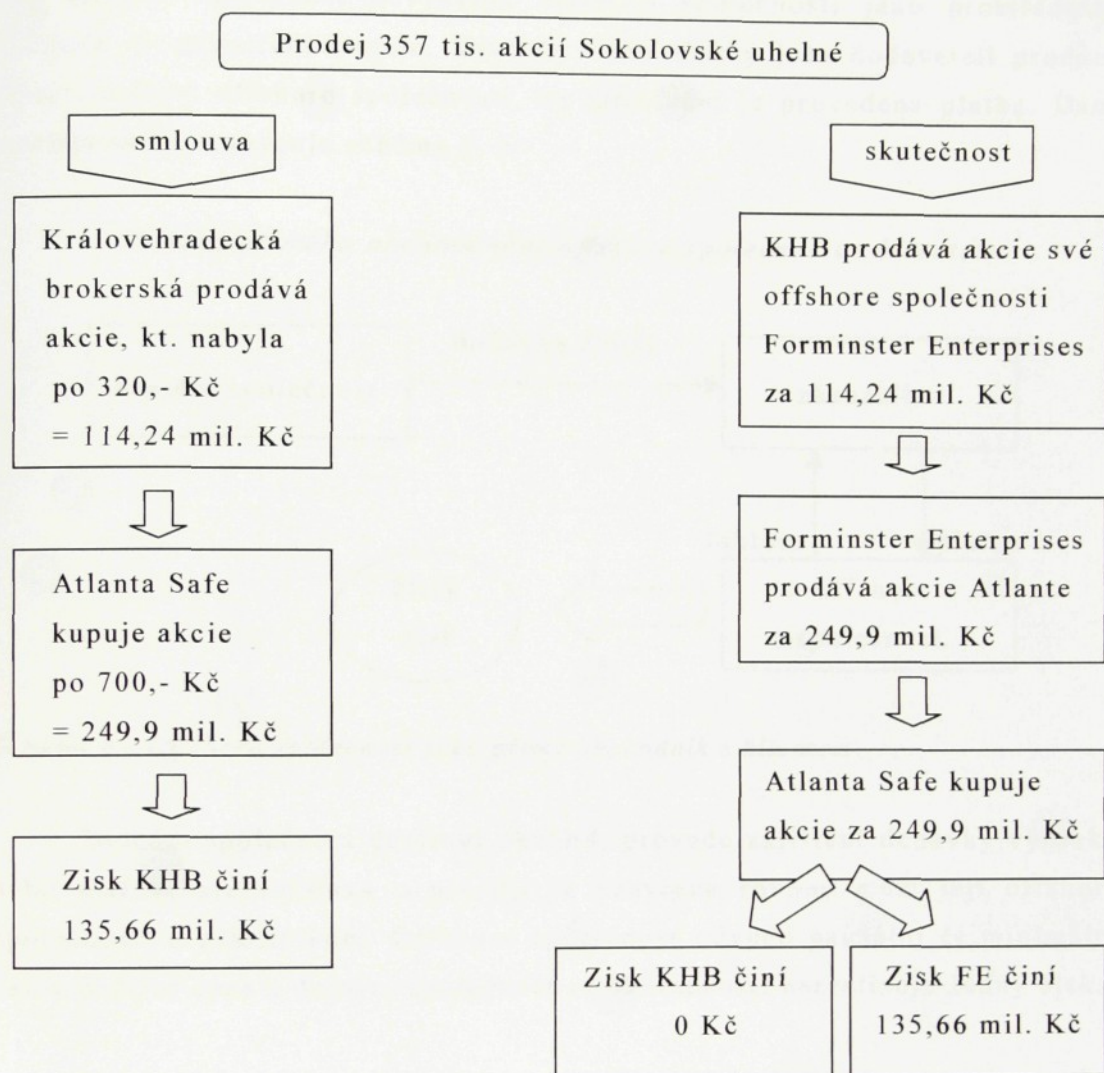

Schéma 5 – Offshore společnost jako prostředník mezi domácí společností a klientem

Do budoucna budou muset ovšem české podnikatelské subjekty najít jiný daňový ráj pro svoji daňovou optimalizaci, neboť na doporučení Evropské unie, jejímž členem se chce Kypr stát, hodlá kyperská vláda odstranit daná daňová zvýhodnění a nadstandardní otevřenost ekonomiky.

¹⁰ Kaláb, V.: Hospodářské noviny, 24.10.2001, s.17

Jinou, méně používanou metodou daňového plánování je přímý prodej. Zde domácí společnost nevyužívá offshore společnosti jako prostředníka obchodu či zprostředkovatele. Výrobky nebo služby jsou dodavateli prodány přímo jménem offshore společnosti, na jejíž účet je provedena platba. Daný mechanismus zachycuje schéma č. 6:

Příklad přímého obchodování offshore společnosti s klientem

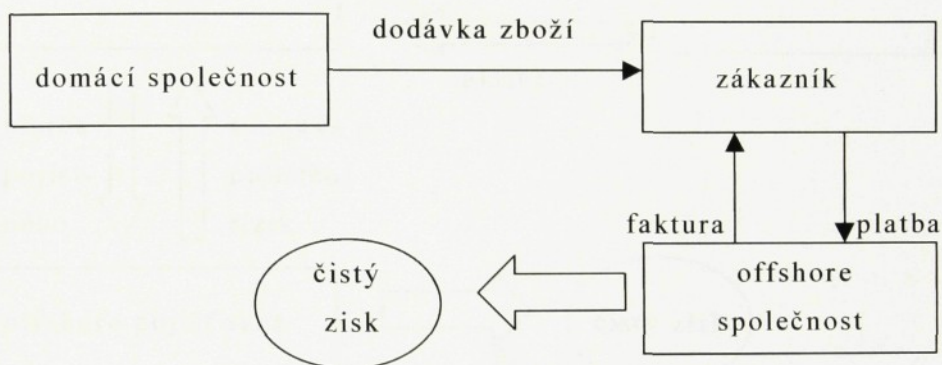

Schéma 6 - Offshore společnost jako přímý obchodník s klientem

Domácí společnost domluví obchod, provede zajištění dodávky výrobků nebo služeb, ale smlouva o prodeji je uzavřena rovnou mezi její offshore společností a zákazníkem. Offshore společnost odvede paušální či minimální daň v daňové oáze a domácí společnost ve skutečnosti nerealizuje žádný zisk.

Třetí možností využití offshore společnosti je její založení na principu pojišťovny. Tento mechanismus uplatňují především exportní společnosti. Domácí společnost, která se specializuje na vývoz zboží, vyúčtovává zahraničním klientům dodávky zboží a přijímá od nich platby. Dodávky zboží současně pojišťuje proti exportním rizikům u své offshore pojišťovny, která je založena za účelem optimalizace daňového zatížení domácí společnosti a působí jako soukromý finanční ústav pro vymezenou skupinu klientů.

Na základě smlouvy o pojištění rizik provádí domácí společnost platbu pojistného offshore společnosti a snižuje si tak svoji daňovou povinnost. Obdržené pojistné offshore pojišťovnou podléhá v daňových jurisdikcích minimální daňové sazbě, paušální dani či nulové daňové povinnosti. I v tomto

případě je zdaněné nebo osvobozené pojistné čistým ziskem tuzemské společnosti.

Příklad offshore pojišťovny

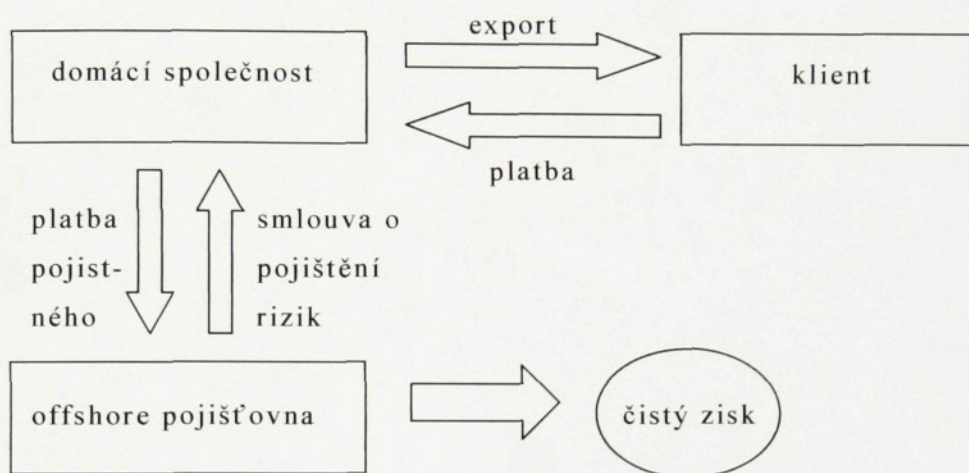

Schéma 7 – Offshore společnost působící jako pojišťovna

Na obdobném principu pracuje také offshore banka, kterou může založit i původně nebankovní subjekt. Tato malá soukromá banka bývá využívána jako soukromý finanční ústav pro vymezenou skupinu klientů, s tím že provádí speciální druhy obchodů, jako např. financování, poskytování garancí, poskytování akreditivů a optimalizace devizových rizik, pro domácí společnost. Poplatky za tyto služby, zdaněné minimální sazbou, jsou opět čistým ziskem domácí společnosti.

Posledním jmenovaným principem fungování offshore společnosti je britská jmenovaná společnost, která se v mezinárodním daňovém plánování těší stále větší oblibě. Britská jmenovaná společnost je společnost registrovaná ve Velké Británii, která spadá pod britský daňový systém. Ten umožňuje britské jmenované společnosti jednat jako zástupce offshore společnosti v daňovém ráji s paušálním zdaněním. Britská jmenovaná společnost uzavírá smlouvy s obchodními partnery (podmínkou je uzavření obchodu mimo území Velké Británie), dodává zboží a přijímá platby. Ve

skutečnosti jsou však veškeré operace řízeny „neviditelnou“ offshore společností, která vyfakturovává ke konci zdaňovacího období své služby britské jmenované společnosti.

Britský daňový režim upravuje pro britské jmenované společnosti 5-ti procentní daň z jejich zisku, z čehož plyne, že 95% zisku může být regulérně odvedeno ve prospěch offshore společnosti jako úhrada daná smluvním vztahem o zastoupení (viz schéma č.8).

Offshore společnost jako zastupující agent

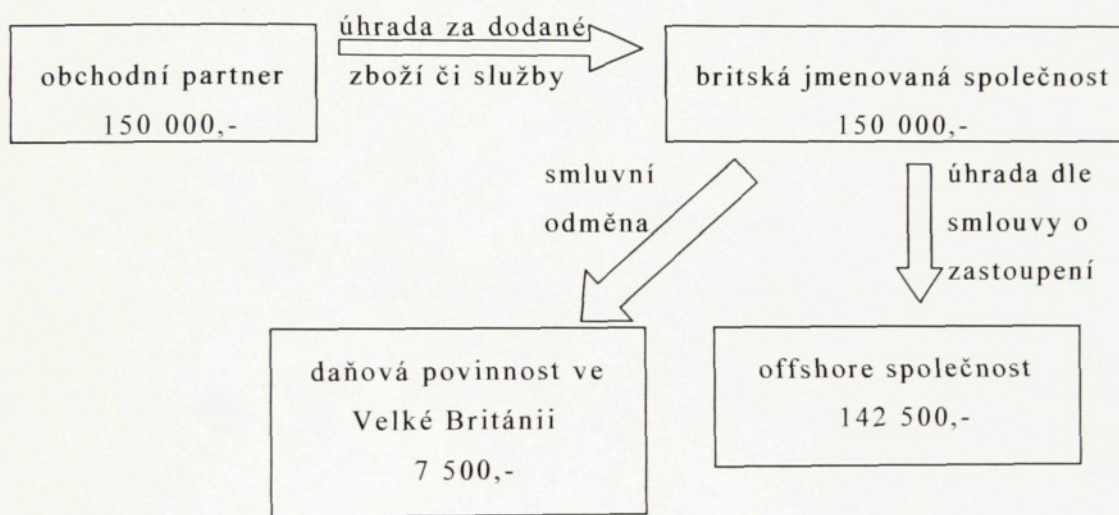

Schéma 8 -Offshore společnost jako zastupující agent britské jmenované společnosti

7. Zhodnocení

„Every man is entitled if he can to arrange his affairs so that the tax attaching under appropriate Acts is less than it would otherwise be. If he succeeds in ordering them as to achieve that result, then however unappreciative the Commissioners of the Inland Revenue or his fellow taxpayers may be of his ingenuity, he cannot be compelled to pay an increased tax.“

Lord Tomlin in IRC v Duke of Westminster, 1936

Motto, které Lord Tomlin pronesl již v roce 1936, přetrvává do dnes. Říká, že nikdo není povinen a ani nemůže být žádným státním úředníkem přinucen platit vyšší daně, pokud mu legislativa umožňuje uspořádat si daně tak, že optimalizuje svoji daňovou povinnost. A právě na tomto základě jsou založeny daňové ráje.

Daňové ráje nejsou šedou ekonomikou světového hospodářství. Tyto daňové jurisdikce zvolily pouze jinou filozofii právní úpravy podnikání, a to maximální svobodu podnikatelských subjektů. Díky tomu nabízejí investorům z celého světa mnoho zcela legálních cest ke snížení daňové povinnosti, k zjednodušení administrativy nebo k ochraně majetku a sami na tom profitují.

Logicky se naskytá otázka, co vede zákonodárce daňových rájů k tomu, aby osvobodili část poplatníků od zdanění? Charakteristickým rysem daňových rájů je, že se jedná o malé státy, obvykle bývalé koloniální državy, které leží v blízkosti větších a hospodářsky silných zemí. Daňové ráje jsou země, které nemohou profitovat z průmyslové výroby, zemědělství či těžby nerostného bohatství a většinou jsou závislé na sezónním turistickém ruchu. Proto se prostřednictvím liberální legislativy snaží přilákat do země kapitál, který se sekundárně stává zdrojem zisků domácích společností.

Takto získaný zahraniční kapitál je zdrojem nových zdanitelných zisků offshore společností. Dochází tedy ke zvýšení objemu zdanitelných základů rezidentů daného daňového ráje a k nárůstu daňových příjmů státního rozpočtu. Tyto faktory vyvolávají cizí investice do infrastruktury, která má v těchto zemích podstatně vyšší úroveň, než je v dané oblasti obvyklé. Daňové

jurisdikce tak mohou zvyšovat výdaje státního rozpočtu a tím zvyšovat blahobyt země a její životní úroveň.

Otázkou zůstává, proč tuzemské společnosti přistupují k zakládání offshore společností a k využívání metod mezinárodního daňového plánování. Hlavním cílem procesu daňového plánování je získání určité komparativní výhody, na které je postaven mezinárodní obchod.

Zásada komparativní výhody spočívá v tom, že každá země se specializuje na výrobu a vývoz toho zboží a služeb, které může vyrábět s relativně s nižšími náklady než jiná země (viz příklad uvedený v tabulce č.2). Daně je možno považovat za nákladovou položku, tak jako např. mzdové náklady nebo spotřebu materiálu. Z tohoto pohledu je pochopitelná snaha vyhledávat oblasti nabízející podmínky, které umožní tuzemské společnosti produkovat s nižšími náklady.

výrobek	náklady na kalkulační jednotici	
	země A	země B
tkaná textilie	10	40
plastová okna	20	30

Tabulka č. 2

Z tabulky č. 2 je patrné, že země B vyrábí v obou odvětvích s většími náklady, nicméně jedno z těchto odvětví je srovnatelně (komparativně) úspěšnější než druhé. Země A se zaměří na výrobu a vývoz tkané textilie, neboť k její výrobě potřebuje 4x méně nákladů než země B. Země B se naopak bude specializovat na výrobu a vývoz plastových oken, protože na ni vynakládá pouze 1,5x více nákladů než země A.

Dalším podstatným důvodem pro mezinárodní daňové plánování je konkurenceschopnost domácích podnikatelských subjektů na mezinárodních trzích. Firma, která obchoduje se zahraničními partnery v oblasti exportu zboží, nemůže být v současné době konkurenceschopná bez využití daňových výhod, které offshore centra poskytují. Daňové úspory umožňují domácím firmám vyrábět s nižšími náklady a tedy stanovit nižší exportní ceny a stát se na mezinárodních trzích konkurenceschopnými.

Je třeba poznamenat, že tento jednoduchý mechanismus má také makroekonomický dopad. Jednak může podnikatel ušetřené prostředky na daních dále reinvestovat a docílit tak rychlejšího ekonomického růstu ve své mateřské zemi a jednak v důsledku konkurenceschopnosti může získat více zakázek, rozšířit výrobu, podpořit domácí dodavatele, zvýšit zaměstnanost, zaplatit více na daních z příjmu fyzických osob atd.

Do jaké míry je legální daňový únik ve prospěch daňových rájů výhodou či nevýhodou pro tuzemské subjekty, resp. pro Českou republiku objasní následující případová studie, která vychází z údajů tuzemské firmy Tex a. s.. Výrobní společnost se specializuje na tkané textilie a její roční zisk z vyvezeného zboží na zahraniční trhy představuje 290 mil. Kč.

- I. varianta: Domácí společnost se rozhodla využít k daňové optimalizaci offshore společnosti Bellax Ltd., kterou si založila na Bermudách a prostřednictvím které uskutečňuje veškerý export zboží.

Při roční uzávěrce firma Tex a. s. vykáže tedy zisk z exportní činnosti ve výši 0,- Kč. Bermudská offshore společnost je osvobozena od povinnosti platit daň z příjmu právnických osob, z čehož plyne, že zisk před zdaněním je roven čistému zisku, tj. 290 mil. Kč. Došlo tedy k odlivu „daňového základu“ do zahraničí. Ovšem daň z takto vytvořeného zisku by měla být příjmem státního rozpočtu České republiky a to ve výši 89,9 mil. Kč (290 mil. Kč x 31% - sazba daně z příjmu právnických osob).

V důsledku daňové úspory ve výši 89,9 mil. Kč se může tuzemská firma v dalším roce stát konkurenceschopnou na mezinárodních trzích. Legální daňový únik jí totiž umožní:

- ❖ snížit provozní náklady na kalkulační jednici prostřednictvím koupě nových technologií a vysoce kapacitních strojů. Předpokládáme-li neměnné exportní ceny, pak domácí společnost bude realizovat při nižších výrobních cenách vyšší zisk z exportu oproti minulému období. Zároveň podpoří růst domácí ekonomiky nákupem nové

technologie, tzn. zvyšuje daňové základy tuzemských dodavatel-
ských firem.

❖ snížit výrobní náklady zboží a expandovat s nižšími exportními cenami na nové trhy. Získáním nových odbytišť, resp. zakázek musí domácí firma zvýšit objem výroby, který je doprovázen zvýšením produkčních faktorů:

- ♦ nákupem podnikových vstupů (materiál, energie). I v tomto případě firma podporuje rozvoj domácí ekonomiky. Příjmy dodavatele totiž zvyšují jeho hospodářský výsledek, resp. daňový základ a daňovou povinnost.
- ♦ příjmem nových zaměstnanců, který z makroekonomického pohledu zvýší příjmy státního rozpočtu na základě odvodů daně z příjmů fyzických osob za osoby nově zaměstnané a zároveň sníží mandatorní výdaje státního rozpočtu na politiku práce (zdravotní a sociální pojištění, podpora v nezaměstnanosti atd.)

Absolutní míra přínosu pro domácí ekonomiku plynoucí z daňového plánování je odvozena z nadcházejících výpočtů. Předpokladem je, že tuzemská firma Tex a.s. reinvestuje celý čistý zisk za účelem podnikání a dosažení většího zisku, dle následujícího rozpisu:

účel investice	přídělená částka
nákup nových strojů, technologií	220 000 000 Kč
nákup materiálu, energie	63 000 000 Kč
zaměstnaní nových pracovníků	7 000 000 Kč
celkem	290 000 000 Kč

Tabulka č. 3

Pro uspokojení nových zakázek a dosažení většího firemního výstupu společnost přijme 40 nových pracovníků, při průměrné měsíční hrubé mzdě 15 tis. Kč. Měsíční záloha na daň z příjmu fyzických osob na 1 zaměstnance činí:

hrubá mzda	15000,-
zdravotní pojištění	- 675,-
sociální pojištění	- 1313,-
základ daně	13012,-
odčitatelné položky	3170,-
upravený základ daně	9842,-
zaokrouhlený ZD	9900,-
záloha na DPFO	1525,-

Mimo to zaměstnavatel odvádí zdravotní pojištění za zaměstnance ve výši 13,5% z hrubé mzdy (4,5% se sráží pracovníkovi, 9% platí společnost) a sociální pojištění ve výši 35% z hrubé mzdy (8,75% se sráží pracovníkovi, 26,25% platí společnost).

Účet státního rozpočtu

- dodavatelé materiálu, energie, technologie, nových zařízení odvedou více na dani z příjmu právnických osob 0,31 x 283 mil. Kč + 87 730 000,- Kč	zaměstnáním 40 nových pracovníků dříve nezaměstnaných uspoří stát na výdajích: - na zdravotní pojištění - na sociální pojištění - na dávky v nezaměstnanosti
- firma Tex a.s. odvede za 40 nově přijatých zaměstnanců: ➤ daň z příjmu fyzických osob 1525 Kč x 12 měs. x 40 zam. + 732 000,- Kč ➤ zdravotní pojištění 2025 Kč x 12 měs. x 40 zam. + 972 000,- Kč ➤ sociální pojištění 5250 Kč x 12 měs. x 40 zam. + 2 520 000,- Kč	
změna celkem + 91 954 000,- Kč	

Schéma 9 – Změny v příjmech státního rozpočtu

Primární změny v účtu státního rozpočtu, které vznikly v důsledku výše popsaných investic v daném období, zachycuje schéma č. 9, ale nezobrazuje již sekundární změny, které byly odstartovány podporou domácích dodavatelů. Tyto dodavatelské firmy mohly v důsledku vyšších příjmů zvyšovat objem investic, objem výroby, počet pracovníků atd. a podpořit tak další producenty domácího zboží a služeb. Zmíněný akcelerační efekt má za následek růst domácí ekonomiky způsobený:

- poklesem deficitu státního rozpočtu v návaznosti na růst daňových příjmů ve větší míře než byl původní daňový únik
- růstem hrubého národního produktu v důsledku zvyšování domácí spotřeby a investic
- snížením výdajů státního rozpočtu na státní politiku práce z důvodu poklesu nezaměstnanosti

II. varianta: Společnost Tex a.s. obchoduje se zahraničními subjekty přímo bez využití metod mezinárodního daňového plánování, a tedy řádně zdaňuje příjmy ze zdrojů na území České republiky. Při roční uzávěrce vykazuje účet zisků a ztrát hospodářský výsledek z exportní činnosti ve výši 290 mil. Kč. Tuzemská společnost odvede na dani z příjmu právnických osob do státního rozpočtu České republiky 89,9 mil. Kč. Čistý zisk společnosti představuje 200,1 mil. Kč.

Nižší čistý zisk společnosti je opět celý reinvestován, ale oproti první variantě musí akciová společnost dle obchodního zákoníku přidělit do rezervního fondu společnosti minimálně 5% z čistého zisku. Kromě toho rozhodla valná hromada o rozdělení části hospodářského výsledku ve prospěch akcionářů, tzn. o vyplacení podílů na zisku.

rozdělení čistého zisku	částka
rezervní fond	10 005 000,00 Kč
dividendy	14 500 000,00 Kč
investice	175 595 000,00 Kč
celkem	200 100 000,00 Kč

Tabulka č. 4

Na rozdíl od první varianty může akciová společnost Tex v dalším roce investovat o 114 405 000,- Kč méně, tj. 175 595 000,- Kč. Zúžená investice připravila tuzemskou firmu o komparativní výhodu na mezinárodních trzích. Společnost tedy nemůže snížit výrobní náklady zboží a expandovat s nižšími exportními cenami na nové trhy. To se projeví na její obchodní politice:

- ⇒ společnost zvýší objem vyráběné produkce ekviporcionálně ke kapacitním možnostem nakoupeného nového zařízení
- ⇒ společnost zachová stávající počet pracovních míst

Nákupem nové technologie a strojů v omezené míře povzbudí tuzemská společnost hospodářský růst domácí ekonomiky již výše popsaným mechanismem, jehož důsledky jsou zachyceny v účtu státního rozpočtu (schéma č. 9).

Účet státního rozpočtu	
- dodavatelé materiálu, energie, technologie, nových zařízení odvedou více na dani z příjmu právnických osob 0,31 x 175,595 mil. Kč + 54 434 450,- Kč	
změna celkem + 54 434 450,- Kč	

Schéma 10 – Změny v příjmech státního rozpočtu

Ve druhém roce byla pozitivní změna příjmové strany státního rozpočtu o 40% nižší ve srovnání s variantou č.1. Hospodářský růst mateřské země se zpomalil, neboť:

- tempo růstu hrubého národního produktu pokleslo v závislosti zúžené investiční možnosti a zmenšené domácí spotřeby

- ❑ deficit státního rozpočtu vzrostl v důsledku nižšího výběru daňových příjmů a zároveň při zachování stávajících výdajů
- ❑ míra nezaměstnanosti zůstala na původní úrovni

Porovnáním výsledků obou variant dostaneme řešení na původní otázku, do jaké míry je přenesení daňového základu a tedy i daňové povinnosti výhodou nebo nevýhodou pro mateřskou zemi.

varianta	1.rok	2.rok		příjmy st. rozpočtu za obě období
	daňová povinnost	změna st. rozpočtu	daňová povinnost	
1	0,00 Kč	91 954 000,00 Kč	0,00 Kč	91 954 000,00 Kč
2	89 900 000,00 Kč	54 434 450,00 Kč	91 100 000,00 Kč	235 434 450,00 Kč

Tabulka č. 5

Studie prokázala, že příjmy státního rozpočtu České republiky se v důsledku využití metod mezinárodního daňového plánování domácími podnikatelskými subjekty snížily 2,56x. Na druhou stranu došlo ke zlepšení makroekonomických ukazatelů, jako je např. tempo růstu hrubého národního produktu a míra nezaměstnanosti. V současné době je ale prioritou vlády, která se snaží pokrýt stále rostoucí výdaje státního rozpočtu, navíc zatížené deficitem minulých let, naplnění nenasytné pokladny země.

Naskytá se tedy otázka, jak by měl stát postupovat v boji s offshore konkurencí, aby zamezil legálním daňovým únikům. Protože přenos sídla firmy nebo převod zisku do země s nižšími daněmi z příjmů je v souladu se všemi zákonnými normami, naskytuje se řešení v podobě změny legislativy. A to buď:

- upravit dosavadní daňové zákony nejen snížením daňových sazeb, ale i úpravou struktury daňových zákonů a daňové soustavy
- přijmout zákony podobné platným v daňových rájích jako např. zákon o mezinárodních obchodních společnostech, a tím přilákat cizí kapitálové společnosti, které by zde zdaňovaly své zisky ⇒ snaha docílit příliv daňových základů

Jak již bylo v práci uvedeno, hlavní příčinnou vzniku offshore center je vysoká daňová zátěž podnikatelských subjektů ve většině evropských zemích stejně jako v České republice. Podle mého názoru by chuť podniků a majetných jedinců stěhovat se za nižšími daněmi omezila zejména unifikace daňových systémů jednotlivých zemí a sladění daňových sazeb. Zatím ovšem není jednotná vůle k unifikaci a ani její zastánci se neshodují na optimálních sazbách. Jednotlivé země Evropské unie sice navenek prezentují ochotu ke sjednocení, ale přesto se snaží si udržet svoji daňovou suverenitu. Proto v blízké budoucnosti je toto řešení problematiky existence daňových rájů dost nereálné a domnívám se, že z tohoto důvodu daňové ráje spolehlivě přežijí rok 2010.

8. Závěr

Až do nedávné doby byl offshore průmysl relativně malý a obklopený mystikou. Dnes se odhaduje, že více než 60% světových peněz proudí prostřednictvím offshore průmyslu nebo je drženo v zemích daňových rájů.

Mezinárodní finanční centra jsou ve vzrůstající míře využívána nadnárodními společnostmi, profesionálními poskytovateli finančních služeb, individuálními investory i podnikateli z celého světa, kteří hledají bezpečné útočiště pro své zisky, úspory a majetek. Daňové ráje jsou v neposlední řadě vyhledávány i osobami s vyššími příjmy, které chtějí ochránit svůj majetek a daňově plánovat.

O offshore služby nemají zájem jen malé, nepříliš známé společnosti. Daňové výhody přitahují i velké prestižní firmy a také renomované banky z celého světa. Například v americkém státu Delaware sídlí z daňových důvodů asi 30 % společností kótovaných na hlavním trhu newyorské burzy.

Nastává tedy období, které klade nové a vysoké nároky na offshore poradce a poskytovatele služeb v oblasti mezinárodního daňového plánování. Samozřejmostí je schopnost orientovat se v pavučinách utkaných mezinárodními regulátory, a proto v nových podmínkách podnikání obstojí pouze ti, kteří mají dokonalou znalost problematiky mezinárodního zdanění a jsou schopni přizpůsobit se měnícímu se světu.

Dobré daňové plánování v současných podmínkách obchodování na mezinárodních trzích může znamenat rozdíl mezi úspěchem a krachem domácí společnosti. Na druhou stranu způsobuje odliv daňových základů a tedy daňové úniky, které se projevují zvýšením tempa hospodářského růstu mateřské země, ale také např. růstem deficitu veřejného rozpočtu, resp. růstem vládního dluhu.

V očích veřejnosti jsou proto všichni ti, kteří nechtějí platit vyšší daně než je nezbytně nutné, označováni za nekalé podvodníky a osoby zneužívající nedokonalost zákonů. A přitom každý podnikatelský subjekt, který se snaží využít komparativních výhod jiných zemí, se chová přísně podle základních

postulátů všech přijatelných ekonomických teorií. Pozastavuje se snad někdo nad skutečností, že se Česká republika pokouší využít své drobné komparativní výhody v oblasti nízkých platů, čímž se snaží získat zahraniční podnikatele pro zřízení svých firem v naší zemi?

Proti daňovým rájům, resp. mezinárodní daňové konkurenci v poslední době bojují vyspělé země včetně České republiky. Jejich snahy se projevují, jak zaváděním nových zákonů a opatření do právních systémů vyspělých zemí, tak tlakem vyvíjeným na země označené za daňové ráje prostřednictvím mezinárodních organizací jako OECD, OSN nebo EU.

Například v rámci OECD byla přijata zpráva "Škodlivá daňová konkurence - rozvíjející se globální problém", která ukládá vládám zesílení jejich spolupráce v oblasti boje proti negativním daňovým praktikám, včetně zahájení vyjednávání se zeměmi označenými za daňové ráje. Uvedená zpráva sice připouští, že daňová konkurence může být prospěšná ve stimulaci zjednodušení daňových systémů a snížení daňových sazeb, ale neuvádí, kdy daňová konkurence přestává být prospěšnou a stává se škodlivou. Tato hranice je subjektivní a její stanovení chybí. A proto již pouze představa, že jakákoliv konkurence může být škodlivá, je podle mého názoru zavádějící a odporuje základním ekonomickým teoriím.

Za zamyšlení stojí také úvaha ohledně etického kodexu podnikatelských subjektů se sídlem na území České republiky, která by mohla být jedním z možných řešení, jak zabránit mohutnému rozvoji mezinárodního daňového plánování. Domnívám se, že společnost založená na území České republiky, kde provádí určitou výrobní činnost za účelem dosažení zisku, beze sporu spotřebovává při této činnosti veřejné statky a nerostné bohatství mateřské země. Proto by měla tuzemská firma z principu podnikatelské morálky a lásky k vlasti zdaňovat své hospodářské výsledky v mateřské zemi a podporovat tím rozvoj domácí ekonomiky.

Seznam literatury

- Klein, Š.: Daňové ráje... aby nebyly daňovým peklem, Sagit, Praha, 1998
- Velo, L.: Daňové ráje světa, Rebo Productions, Praha, 1997
- Leservoisier, L.: Daňové ráje, HZ, Praha, 1996
- Kubátová, K.: Moderní průvodce daňovým systémem, Grada, Praha, 1994
- Peková, J.: Finance územní samosprávy, Victoria Publishing, Praha, 1995
- Svátková, S.: Bakalářské minimum z daní, Trizonia, Praha, 1994
- Vančurová, A.: Daňový systém ČR, VOX, Praha, 1999
- Biggs, K.: Czech Taxation in 1999, Trade Links, 1999
- Samuelson, P., Nordhaus W.: Ekonomie, Svoboda, 1995
- Daňové zákony České republiky v platném znění
- Kaláb, V.: Hospodářské noviny, 24.10.2001, s.17
- Pospíšil, J., Turecký, M.: Profesionál, 10, 2001, s.44
- Schillingová, J.: Mladá fronta Dnes, 22.2.2002, s. 10